

Билла Ясминият

1-
сон

5 — 11 январ
2000 йил

Ўзбекистон Республикаси Мустақиллик куни — 1991 йил 1 сентябрдан чиқа бошлаган

Муассислар: Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар қўмитаси, Болалар жамғармаси ва «Соғлом авлод учун» Халқаро жамғармаси

январ

Ўзбекистон Республикаси
Президентини сўзлов куни

2000 -
Соғлом
авлод йили

МЕҲРИБОНДИР, ЮРТБОШИМ!

Юртбошимизнинг меҳрибонлиги, ғамхўрлиги чексиз. 1997 йилни "Инсон манфаатлари йили", 1998 йилни "Оила йили", 1999 йилни эса "Аёллар йили" деб эълон қилиниши айниқса биз аёлларни, мунис онахонларни чексиз руҳлантириб келмоқда. Дарвоқе, Президентимиз ташаббуси билан ўтган давр ичида улкан ўзгаришлар, кўплаб савобли ишлар, ибратли тадбирлар амалга оширилмоқда. Хотин-қизларнинг ижтимоий ҳимояси ошди. Ёш оилаларга ғамхўрлик кучайди. Ёш фарзанди бор ишловчи аёлларга имтиёзлар берилди. "Зулфия" номида муқофот эълон қилиниши катта тарихий воқеа бўлди. Меҳнатда ўрнатилган минг-минглаб аёлларимиз давлатимизнинг ордени ва медаллари билан тақдирланди. Боз устига улар 54 ёшда пенсияга чиқадиган бўлдилар. Пенсияонерлар ва ногиронларнинг ижтимоий ҳимояга олинганлиги Президентимиз одил сиёсатининг бош йўналишларидан бўлиб қолди. Муборак ҳаж зиёратига борувчиларга ёрдам кўрсатиш ҳақида қабул қилинган қарорлар ҳам Президентимизнинг қарияларга ғамхўрлиги чексизлигидан яна бир далolatдир. Ишонамизки, бу улуг Инсон ўзи бошлаган улкан ишларни ўзи охирига етказди. Шу боиски, давлатимиз бошида бундан кейин ҳам шу оқил йўлбошимизнинг ўзи туриши керак.

2000 йил 9 январ куни бўладиган Президент сайловида мен ўз оила аъзоларим билан тинчликсевар, халқпарвар инсон Ислom Каримов номзоди учун овоз бераман. Туманимиздаги 7000 нафарга яқин фахрий онахонларни ҳам шунга чақираман.

Раънохон ЖУМАНИЁЗОВА,
Андижон вилояти, Булоқбоши
туман хотин-қизлар қўмитаси
қошидаги "Ижодкор аёл"
гурухининг раиси

РАҲНАМО БЎЛСА, ШУНДАЙ БЎЛСА-ДА...

Давлат раҳбари ва ўзини халқ тақдирига энг биринчи жавобгар шахс сифатида кўрадиган ҳамда шу эл-юртнинг ғам-ташвишларини чуқур англайдиган, уларнинг ҳаётини қандай қилиб яхшиласам, қандай қилиб оғирини енгил қилсам дейдиган Инсон - бу шахсиз Юртбошимиз! Йил бўйи бир дам ҳам тиним билмайдиган барча заҳматкаш ўзбек фуқароларига муносиб турмуш тарзини яратиб бериш қайғусида қуйиб-ёнаётган ким - Юртбошимиз.

Мен ҳозир пенсиядаман. Оддий сизир соғувчи эдим. Кўксимдаги Қаҳрамонлик Юлдузи, кўш-кўш орденлар медаллар - ҳаммасини ҳалол меҳнатимга олганман. Кўп раҳбарларни кўрдим. Лекин улар орасида ҳозирги Юртбошимиздек Мустақиллик учун жон фидо қилганини кўрмадим. Раҳнамо бўлса шундай бўлса-да! Тилагим, шу инсоннинг боши тошдан бўлсин! Ўзбекнинг, ўзбек халқининг бахтига кўп йиллар омон бўлиб, эл-юртимизга посбонлик қилаверсин!

Мунаввар ИСҲОҚОВА

Тошкент вилояти,
Тошкент тумани,
Тургун Тирзаев номидаги
жамоа хўжалиги

ЙЎЛБОШЧИМГА ҲУРМАТИМ

Касбим ҳайдовчи. Матбуотга, сиёсатга қизиқаман. Газета-журналларни ўқиб, радио тинглаб, телеэшитиришларни кўриб бораман. Йўлбошимизнинг мамлакатимиз Президентлигига номзоди кўрсатилганидан ва республикаимиз бўйлаб қўллаб-қувватланаётганидан завқланиб кетаман. Мана шу сатрларни шу азиз Йўлбошимга бўлган ҳурматим ҳақи битаяпман.

Тўғриси айтсам, Ўзбекистон ер юзидаги автомобил ишлаб чиқарадиган 28 давлат ичидан муносиб ўрин олди. Жанубий Кореянинг "ДЭУ" автомобил заводи билан ҳамкорликда қурилган "ЎЗДЭУ" автомобил заводида чиққан машиналарни эндиликда жаҳон мамлакатлари харид қилмоқда. Галла, Ёнгилги, электроэнергия соҳасида ўзимизни таъминлашга эришдик. Кўплаб завод ва фабрикаларимиз қайта таъмирланди. Хоразмда шакар заводи, Бухорода нефтни қайта ишлаш ва Самарқанддаги "Отойўл" Ўзбек-Турк қўшма корхонаси - ҳаммаси юртбошимизнинг сазой-ҳаракатлари мевасидир. Юзлаб ёшларимиз АҚШ, Германия, Англия, Япония сингари ривожланган давлатларда таҳсил олишмоқда. Бундай улугвор ишларни ҳаммасини ушбу кичик мақоламда санаб улгуролмайман, албатта. Айтмоқчи бўлган гагим - "Оила ва жамият" газетасининг барча муштарийларини 9-январ куни раҳнамомиз Ислom Каримовга овоз беришга чақираман.

Жиззах шахри

Анорбой ОДИЛОВ

ОВОЗ БЕРИНГ, ДЎСТЛАРИМ!

Мамлакатимиз Президентлиги лавозимига Ислom Каримовдан бошқа одамни сайлашни кўз олдимга келтира олмайман ҳам. Шу йили машҳур феврал воқеаларидан сўнг у кишига соғ-саломат, омон қолганликларидан хурсанд бўлиб мактуб йўллагандим. Юртбошимиз менга жавоб хати ёзиб, ташаккур билдирдилар. Ушундай ташвишли, таҳликали кунларда ҳам давлат ва сиёсат ишларидан ортиб мендек оддий бир фуқаронинг хатига жавоб ёзишга вақт топганлиги, эътибор қилганлиги учун бошим осмонларга етди. "Оила ва жамият" рўзномасининг ашаддий муҳлисиман. Шу сабабли ушбу дил сўзларим рўзнома орқали бутун мамлакатимиз юзини кўрсин деган ниятдаман. Янги йилингизни кутлуг бўлсин. 9 январ куни мамлакатимиз Президентлигига сайловда муқтарам Йўлбошимизга овоз беринг, ватандошлар!

Аҳмаджон ЁҚУБОВ

Тошкент, Яккасарой тумани

ВАТАНДОШЛАРИМ ТИЛАГИ — МЕНИНГ ТИЛАГИМ

Ўзбекистон жаҳонга юз тутди. Миллатимизни дунё таниди. Халқимиз қадриятларига эга бўлди. Ватанимиз салоҳияти кун сайин ошиб бормоқда. Буларнинг ҳаммасида Ислom Каримовнинг катта хизматлари бекиёс.

Шу боиски, 9 январ куни ватандошларимнинг

эзгу тилақларига қўшилган ҳолда мамлакатимиз Президентлигига номзод - Ислom Каримовга овоз бераман.

Андижон

Олимжон УСМОНОВ,
8-мактаб ўқитувчиси

ТОШКЕНТ. Республикаимиз вилоятлари марказлари ва шаҳарларидаги сингари Пойтахтнинг Мустақиллик майдонига ўрнатилган Катта Арча атрофида Юртбошимиз ташаббуси билан бошланган "Мурувват ўн кунлиги" шукӯҳи давом этаяпти. Бу ерга таклиф этилган Меҳрибонлик уйлари тарбияланувчиларига ҳар куни Президентимизнинг Янги йил соғ-саломлари ҳамда ҳомий ташкилотларнинг меҳр-мурувват ҳамда хайрия йўналишидаги тўхфалари улашмоқда.

АЁЛГА МЕХР КЎРСАТИЛСА...

"Планета, тўхта, мен сендан тушиб қолмоқчиман", қай бир вақт ўқиганим шеърдаги биргина шу мисра хотирамда маҳкам ўрнашиб қолган. Уни битаркан шоир нимани назарда тутдйкин? Ўз ўқи атрофида минг-миллион йиллардан бўён айланиб келаётган ва та-

гин абадий суръатда айла-наверадиган бу манзил-макондан нега ўзини-ўзи бадарга этмоқчи ихтиёрли суръатда? Бу савол битта, лекин унинг жавоби минг турли бўлиши мумкин. Чунки бу турфа оламда қанча одам бўлса уларнинг ҳар бири бошқасига ўхшамайди, бошқасини айнан такрорламайди- жисму-жон, кўнгил, ақлу фаросат, феъл-атвор ўзга-ўзга... Оллоҳ таоло инсон зотини ана шундай сеҳру синоат, мўъжизага қоришқ тарзда яратган... Фақат назаримда, аёлга оналик қудрати қувватини бахш этаркан, Яратган бу одатидан бироз чекинган... Гап шундаки, аёл вужудида фарзанд нишонаси нуқтадеккина пайдо бўлиши биланок унда ўзи ҳам англаб етмаган бир ҳолат юз беради. У энди ана шу нуқта-деккина жон учун яшайди, нафас олади. Бу жон яшаб қолиши, униши, ўсиши, камолга етиши

йўлида керак бўлса ҳаётини бағиш-лашга тай-ради. Энди Она ўша шоир қахрамони сингари планета-дан ўз хоҳишича тушиб қололмайди, воз кечолмайди. Чунки, бу планетада умрининг давомчиси-жонининг узилмас риштаси — фарзанди бор... Она энди фарзанди соғ-омон ўсиб етилиши учун бу планета-бу манзил маконда имконият, шарт-шароит яратиб бериши ўйлайди... Она фарзандига фақат ва фақат яхшилиқни тилайди. Ирқи, миллатидан қатъий назар барча оналарнинг тилак-мақсади муштарак-Ер юзида тинчлик, бахт-саодат ҳамиша тантана қилсин. Асл фазлу хусусияти оилапарварлик-болопарварлик бўлган Ўзбекистон аёллари-оналарининг ҳам янги йилдан, янги асрдан тилаклари шундай.

Мамлакатимиз мустақиллиги йилларида Аёлнинг-Онанинг кўнгли бут, қадди тик, яхши тилаклари ижобат бўлиши йўлида имкониятлар эшиги катта очиб қўйилди. Оналар бу эзгу ишлар бошида Президентимиз турганликларини яхши ҳис этадилар ва билдилар. Аёлларимиз учун кўп-кўп қувончу байрамлар бахш этган "Аёллар йили" ўтиб бораркан, "эссиз бутун бир йиллимиз ҳам ўтиб кетаяпти-я", - дея онахонларимиз, опа-сингилларимиз афсус чекишганди. Чунки очик тан олмоқ керак, бу ҳаётинг-тирчиликнинг оғир юки табиятан заифа бўлган аёлнинг нозик елкаларида. У она. У эр билан тенгма-тенг меҳнат қилувчи, рўзгор юритувчи бека. У ўз хонадонини, ўз юрти учун энг масъул киши. Шунинг учун аёл кўнглидаги армонлару, истак-ниятларнинг ижобат топиши учун бир йилгина муддат етмайди-да... Халқ дардини ўз дарди деб билган, халқининг ҳар бир фарзандини ўз фарзанди деб қабул қилган, юрт ободлиги, озодлигини ҳаётидаги энг буюк мақсади деб

билган Президентимиз оналар армонини бу гал ҳам аниқ ҳис этадилар: янги йиллимизни "Соғлом авлод йили" деб эълон қилдилар. Давлат ва мамлакат миқёсида амалга оширилажак эзгу ишлар энди фақат Аёлнинг ўзигагина эмас, балки унинг хонадонини оиласи, унинг қондош-жондош қадрдонлари, элу-элдошлари соғ-саломатлиги, демак осуда ва бахтиёр бугунимиз, шунингдек келажагимизга хизмат қилади. 2000 йил Ўзбекистон тарихига "Соғлом авлод йили" сифатида ва унинг шарофатли воқеа-ҳодисалари билангина из қолдирмайди. 9 январ куни халқимиз ўз Президентини ҳам сайлайди. Бу сиёсий жараёнда хотин-қизларимиз ҳам фаол ҳозирлик кўрмоқдалар.

Халқимизда "Меҳр кўрсатсанг меҳр кўрасан", - деган нақл бор. Яна "эгилганга эгилгил бошинг ерга теккунча", - деган гап ҳам бор. Мен ҳар нақлу ўғитлари шунчаки айтилмаганлиги-га, кези келганда уларни бекор-га эсламаслигимизга икорр бўламан.

Мен хизмат тақозоси билан кўплаб аёллар билан суҳбатлашаман. Қандай масала юзасидан юзлашаётган бўлмайлик бизнинг суҳбатларимиз энг аввало оиламиз-боло-чақамиз, қувончу-ташвишлар ҳақида боради. Гурунгимиз охирларкан, ҳар гал Яратгандан эл-юртимизнинг тинчлиги, омонлигини тилаймиз ва албатта бу дуоларимиз ижобатини юртбошимиз номлари билан боғлаймиз. Аёлларимиз билан бўлган суҳбатлардан мен яна шуни англадимки, уларнинг ҳар бири Президентимизни айрича бир меҳру ихлол билан сўяди, қадрлайди. Аёл ҳақида гап кетаркан, уни кўпинча нурга, чироққа менгашади. Ва бу айни ўринли ўхшатиш. Лекин яна шуниси ҳам борки, ёнилги манбаи бўлмаса чироқ ўз-ўзидан нур таратмайди... Аёл учун ҳаётий қучқувват, руҳият манбаи бу — унга бўлган меҳр-муҳаббат, эътибор... У ўзи ҳам англаган ва ҳам англамаган ҳолда атрофдагилардан ана шундай муносабатни кутади.

Аёл зоти ўзи ва борлиқ ўртасидаги муносабатни ҳис этаркан, англари, баҳоларкан воқеа-ҳодисаларга энг биринчи галда юракдан ёндошади... У кўнгил ҳукмига қулоқ солади, кўнгил ҳукмини бажаради. Аёллар меҳрини, эътиқодини қозонмоқ эса осон иш эмас. Президентимизнинг Аёллар-Оналар ҳол-аҳволи ҳақида ҳамиша жон қойитиб қайғуришлари, ғамхўрлик кўрсатишлари, мунис ва муштарак аёлларни чин кўнгилдан эъзозлашлари босиси ҳам шунда.

Бугун биз юртимизнинг порлоқ келажагини таъминлаш йўлидаги энг масъулиятли қадамни қўйишга чоғланиб турибмиз. Мамлакат Президентини-йўлбошимизини сайлаш учун овоз беришимиз керак. Бу қутлуг қаторнинг олдинги сафларида аёллар-оналар ҳам борлиги, уларнинг дилу нияти пок эканлиги нақадар соз.

Дилбар САИДОВА

БУ ЮРТДА ЯШАМОҚ ШАРАФДИР, ШОНДИР...

2000 — Соғлом авлод йили

1999 йилнинг октябр ойида "Соғлом авлод учун" Халқаро жам-фармасы ташаббуси билан туғма юрак пороги билан касалланган болалар Жанубий Кореянинг Сеул шаҳрида даволаниб келишди. Шу болаларнинг орасида менинг 11 ёшли ўғлим Те-муржон ҳам даволаниб келди. Сизларга мактуб ёзишимдан мақ-сад Сизнинг рўзномангиз орқали ўзимнинг ҳамда ўғлим билан бирга даволаниб келган болаларнинг ота-оналари номидан "Соғлом авлод учун" Халқаро жамфармасы президенти Татьяна Акбаровна Каримовага ва шу жамфарма раиси, жонкуяр инсон Гүлнора Ботировна Йўлдошевага миннатдорчилик билдираман. 2000 — "Соғлом авлод йили"да уларнинг хайрли ишларида муваффақият тилаб қоламан.

Қани айтинларчи, фарзанд қадрига, Бизнинг юртимиздек қай юрт етади?! Хар бир болажонни фарзандим деган Мурғак юракларнинг ғамини еган. Она бахтли бўлсин, тинч бўлсин деган, Оналарга эгиб мағрур бошини. Илоҳим метиндан бўлсин бардоши, Соғлом авлодларни ўйлаб яшаган Бизнинг юртимиздир, бизнинг Юртбоши. Бу юртда яшамоқ шарафдир, шондир, Юракларга малҳам Ўзбекистондир!

Малика МҲМИНОВА

Қашқадарё, Янги Нишон шаҳри

● Жаҳон ахборот агент-ликлари тарқатган хабар-га кўра Би-би-си жаҳон хизмати ўзбек бўлими шу йилнинг октябр ойида Ўзбекистоннинг XX аср ин-сонини аниқлаш бўйича сўров ўтказган. Сўров якун-ларига кўра мамлакатимиз Президенти-Аср инсони деб топилган.

● Навоий шаҳридаги "Меҳрибонлик уйи" ва Кар-манадаги кар-соқов ҳамда Қизилтепа туманидаги 36-ногирон болалар махсус интернат мактаби тарби-яланувчилари 300 дона Президент совғаси, 4 та но-гиронлар аравачаси олди-лар.

● Тошкент шаҳри, Чилон-зор туманидаги 9-туғруқ-хонада 1999 йилнинг 31 декабр куни туғилган энг сўнги чақалоққа ота-она-си Набирахон ва Нуриддин Каримовлар Соғломбек деб ном қўйди.

● Кураш бўйича ўтказил-ган Европа тарихий чемпи-онати иштирокчилари Хал-қаро Кураш уюшмасининг

Фахрий Президенти Ис-лом Каримовга миннат-дорчилик мактуби йўлла-дилар.

● Россия Президенти Борис Ельцин муддати-дан олдин истеъфога чиқ-ди. Унинг ваколатини Бош ва-зир Владимир Путин қабул қилиб олди. Россия конституциясига кўра уч ой ичида Президентликка сайлов ўтказилиши керак. Янги Президент сайлови 26 март куни бўлиб ўта-ди.

● Ўзбекистон Фидо-корлар миллий демократ-тик партиясининг ташкил топганига Янги йил ара-фасида бир йил тўлди. 2000 йилнинг 1 январ куни партия наشري- "Фи-докор" газетасининг 100-сонини босмадан чиқди.

● Республика ва-зирлик-лар, ташкилотлар, дипло-матик корпус ҳамда халқ-аро ташкилотларнинг ва-киллари "Экосан" жам-фармасининг 2000-йилга мўлжалланган "Соғлом муҳит-соғлом авлод гаро-ви" дастурини маъқулла-дилар.

● Янги йил арафасида Нукусда баскетбол бўйи-ча қизлар ўртасида аёллар йили якунига бағишлан-ган Қорақалпоғистон чем-пионати ўтказилди. Мусо-бакада нукуслик қизлар бош совринни кўлга ки-ритди.

Хаётда ҳамма нарса қоришқисини ҳолда яратилган: савобу гуноҳ, яхшилиги ёмонлик, жабру-зулм, меҳру-шафқат.

Аммо барча туйғуларни ўз рангида жилолантира оладиган, барча ҳаракатларни ўз меъёрига келтира оладиган, ҳар қандай одам ва ҳар қандай даврга ўзининг ҳуқуқий баҳосини бера оладиган ягона куч бор. Бу куч - адолатдир.

Адолат ҳукм сурган даргоҳда лоқайдлик ва риёкорликка ўрин қолмайди. Файрат ва ташаббус юзага чиқади. Юракни ҳасад кемирмайди, балки юрак эзгу мақсадларга лиммо-лим тўлади. Шунданмикин азал-азалдан адолатга ташнаимиз. Дор остидаги Анварнинг хонга қарата: "Сизда адолат борму жаноиб!" деган ҳайқирғи қулғимиз остида мудом жаранглайди. Аслида ушбу ҳайқирқиди бизнинг қатор йиллар адолатсизликдан тўлиб тошган фарёдимиз, ҳақсизликка,

ган, улар курашган ҳақиқат, адолат енгилмади, ҳаттоки асрлар оша барчамизнинг қалбларимизни жўштирувчи шижоат, илҳом манбаига айландилар.

Адолатни тўлиқ англаш учун, уни қадрига етиш учун жамиятда фаолият кўрсатаётган кичик бир қорхона ҳаётини тасаввур қилиб кўрайлик:

...Кунлардан бир кун малакаси етарли бўлмаган мутахассис керакли курсини эгаллаш учун пора беради. Натижада фойдаси, даромади бўлган курсини бу кишига бериб, унга ҳаққи бўлган мутахассисни эса бошқа ёққа кўчиришди. Фойдали курси соҳиби энди ҳар куни бошлиққа яхши кўринишга интилиб, унга хушомад қилади, ҳам ўзидан ақлироқ мутахассисларни қоралаб, бошлиққа улар ҳақида гийбат ва бўҳтонга тўла ахборотларни етказишга ҳарчанд уринади. Демак, адолат чекинган жойда таъмағирлик пора либосини кийиб, хушомад ила бевзаниб, яхши одамларга гийбат, бўҳтон балчиғи чаплайди, диёнатсизлик авж олар экан.

Бу ҳолни кўриб баъзилар

АДОЛАТ

камситилишга нисбатан нафрату-газавимиз акс этапти. Адолатни мен икки нарсага ўхшатган бўлардим: ширин майга ва заҳар суви юритилган кескир қиличга. Адолатдан, унинг ҳукмларидан барчамиз май ичгандек ғурурланамиз, танамиз яйрайди, бироқ доим унинг кескир қиличи ўз бошимизга тушиб қолишидан хавотирланамиз. Айни вақтда адолат битмас туганмас оловга ўхшайди. У эгасини ҳам, атрофини ҳам ёндайди. Шу сабаб адолат бор жойда яшаш ҳар қачон ҳам осон бўлавермайди. Адолатни ёқтирмаганлар уни бадном қилишга уринадилар. Дор остида Анвар кулаётган Абдурахмон домлага қараб: "...Сизни қулдираётган адолатсизлик бўлса, менинг қўлларимни кишанбанд қилган адолат эмасму? Адолатсизлик ила голибсиз, бироқ юрагингиз гаш, мен адолат ила мағлубман, бироқ ўлимга тик боқаяпман, юрагим тоза", - дея адолатни ҳатто дор ҳам бука олмаслигини таъкидлайди. Ривоят қилишларича адолат учун курашиб дорга тортилганларнинг ҳатто томчи қонлари ҳам адолат ҳақида ҳайқира экан. Тасаввуф оқимининг йирик намояндаси Мансур Халлоджнинг танасидан оқаётган қони "Анал ҳақ... Анал ҳақ...", деган сандони такрорлар, яъни "Мен ҳақман, мен тўғри айтдим" деган таъкидни такрорлаётгандек бўлар эди. Бугун биз улуғлаётган Дукчи Эшон ҳазратлари адолатсизликка, зулмга қарши бош кўтариб адолатнинг майдондан сархуш бўлган, даврининг исёнкорларига айланди. Балки, халқ орасидаги "Ҳақиқат эгилди, лекин синмайди", - деган ибора шу улуғ одамлар ҳаёти намунасида олингандир. Ахир бу одамлар вақтинча мағлуб бўлгандек кўринсалар ҳам, улар мадҳ эт-

ВА

ТАРБИЯ СОАТИ

ИНСОФ

муносабат билдиришга ўтадилар. Баъзида ошқора нафрат, баъзида паст товушдаги норозиликлар авж ола бошлайди. Раҳбарият бундай муносабатни шафқатсиз бостиради. Бунинг самараси ўлароқ лоқайдлик ниш ура бошлайди. Ҳар қандай интилиш, изланиш ва ташаббус маҳв бўлади.

Ҳар қандай чўққига ҳам бирдан чиқилмайди. Бунинг учун маълум босқичлардан ўтилади. Адолатнинг қуйи босқичи-инсофдир. "Инсофи борнинг имони бор" - дейишади. Биз баъзан бIRON нарсани харид қилаётганда, ёки сотаётганда "инсоф билан сўран", - дея инсофни пеш қиламиз. Ёки алданганимизни англаганимизда "инсофинг борми сени?" - дея ҳайқириб юборамиз. "Инсоф сари барака", - деган нақл савдомизни ҳаракатга келтирувчи иборадир. Маълум бўладики, инсоф асосан олди-бердида, кичикроқ гуруҳдаги жанжалларни ҳал қилишда аҳамият касб этар экан. Ҳалол одам - инсофли бўлади. Инсофли одамгина адолатдан ҳайқимайди. Ҳар қандай низони инсоф билан ҳал қила олади. Агар адолатда олов кўпроқ бўлса, инсофда тупроқ каби вазминлик ортиқ туради. Инсофли одам кўзбўямачиликдан, риёдан, миннатдан узоқ юради, ҳақиқат ёнида ҳузур қилади. Шу ваҳдан жамиятда адолат туйғусини кучайтироқ учун инсофли фуқаролар кўпчиликини ташкил этмоғи керак.

Ҳамдам ТҮЙЧИЕВ

"Oila va jamiyat" ўғитномаси

ИНСОНЛАРГА ЎРГАТ ДОИМ ЯХШИЛИК

Ишимиз бошқа-ю, тилимиз бошқа. Дилдагини эса, чиқарманг ташга. Кўзимиз очилар бизни, ҳойнаҳой Бош бориб текканда қаттиқ бир тошга.

Ўзинг яшасанг ҳам юпун-яланғоч Қаддингни тик тутгил, тиланишдан қоч. Айтилмаган бўлсан зўр зийфатга Кира кўрмагин сен, бўлсанг ҳамки оч.

Нафсингни жиловлал олмасдан инсон Мол-дунёга интилиб яшадинг ўзинг. Хазина лаззати эмас, сен инон, Бир кун сиқим тупроқ тўлдирар кўзинг.

Инсонларга ўргат доим яхшилиқ Лек, керак ўзни ҳам ҳеч унутмаслиқ. Барча яхшиликни бериб юборсанг Ушарсан, нур бериб қуйгандек пилиқ, Тўлқин ЭШОНҲУЖАЕВ Тошкент шаҳри

Героин моддаси тери-таносил, сил касалликлари кўпайишининг манбаи эканлиги барчага маълум. Унинг кўп миқдорда истеъмол қилиниши ўлимга олиб келиши ҳам аллақачон исботланган.

Ҳозир қорадори гиёҳвандлар ўртасида анча "мода"-дан қолган. Кимёвий йўл билан тайёрланган қуввати (нархи ҳам) қорадорига нисбатан ўн баробар кучли героин моддаси савдоси анча авжида. Кўринишдан кир ювиш кўкунига ўхшаб кетувчи бу **ОППОК ТУСАИ АЖАЛ** баъзи ёшларнинг томири орқали ҳаёт тарзига кириб келиб, уларни тирик мурдага айлантирмоқда. Героин (опий, кўкнори ва ацетонга ўхшаш эритувчи моддалар қайнатмасидан олинган суюқлик)ни томирга шприц ёрдамида киритилади. Уни истеъмол қилувчи гиёҳвандлар ҳақида хулоса жуда қисқа, лўнда ва аниқ: **ТАММОН БЎЛГАН ТИРИК МУРДА!** (Русчада "Конченый ходячий труп".)

Нега шундай? Чунки, бу оғуға инсон танаси (спирт ва нашага нисбатан) жуда тез ўрганади. Икки-уч марта истеъмол қилиш аксарият одамларнинг ўрганиб қолишига етарлидир. Айниқса, иродаси суст, анча тушқун кайфиятдаги кишининг (аксарият ёшларни) бундай иллатга ўз ихтиёри билан интилиши кузатилмоқда. Энди ўз-ўзидан савол туғилади: "Нега героин қорадордан устун чиқди?" Чунки, героинни эритма ҳолига келтириш жуда осон. У арзимаган вақт ва ишлов талаб қилади. Қорадорини суюлтириш учун эса, кўп ишлов бериш зарур.

Камина фақат бу оғулар юртимизга асосан Афғонистон, Тожикистон томонлардан кириб келаётганини айтувчилар фикрини қувватлайман.

Героиндек нақд ажалга элтувчи моддани ташиб келувчи ва тарқатувчиларни таъбир жоиз бўлса, "маънавий террорчи"лар деб атаган маъқул. Чунки, айнан қорадори ва героин эритмасини истеъмол қилишга ўрганган кимса учун ҳеч нарсанинг, ҳатто ўз гурурининг ҳам қиймати йўқ. Ўз гурури, орияти, келажаги ҳақида қайғурмайдиган кимсада маънавият тушунчаси ўлган бўла-

ди. Бундай одам ҳар қандай тубанликдан қайтмайди. Бундай кимсалар ҳатто ўз отаси, ака-укасига хиёнат, ўз опа-сингилси ва аёлига қўшмачилик қилишдан ҳазар қилмайди. Уларга панд-насихат қилиш, ҳатто кўмаклашиш ҳам фирт нодонлик, негаки, гиёҳванднинг фалсафаси беш нукта (0,5 куб) героин эритмаси! Бу фалсафанинг

оқибати - хорлик ва ўлим! Лекин, касри ён-атрофдагиларга уриши ёмон. Қандай қилиб? Героин олиш учун пул зарур! Ҳозир маблағ топишининг энг ривожланган усули бирор ўзига тўқ оила фарзандини гиёҳвандликка ўргатиш. Пулни бойвачча ўспирин олиб чиқади, героинни эса тирик мурдага айланган "устоз" топади.

Афсуски, ҳозирда "оқ ажал" уруғини сочишга, истеъмол қилишга баъзи қиз-жувонлар ҳам ружу қўймоқдалар. Кон-

трабандчи аёллар сони ортаётганлигини боғжоналарда, шаҳарлараро қатнов пайтида қўлга тушаётганлар рўйхатидан ҳам кўриш мумкин.

"Оқ ажал"нинг касофати СПИД хуружидан ҳам эмас. СПИДнинг ортисида ҳам героин эритмаси истеъмолнинг алоҳида ўрни бор. Қадим-қадимда ўлат, вабо ваҳимаси кўркүв солган бўлса, XX аср охирига келиб, гиёҳвандлик иллати вабодан тез тарқалиб, маънавиятга қатта пугур етказди. Бу ўринда рақамлар келтириб далиллаш ортиқча. Курашни ҳар томонлама кучайтириш зарур ва бу борада тегишли идоралар билан бир қаторда журналистлар ҳам ҳамкорлик қилишлари керак.

"Оқ ажал" сочувчи "илон"ларни заҳарли тишларидан маҳрум этиш чора-тадбирларини белгиллашни кечиктирмаслик зарур. Айниқса, жойларда махсус прокурорлар назоратини янада кучайтириб, талабчанлигини ошириш мумкин. Зеро, бундай қабихлар домига ўзимиз бўлмасак, фарзандимиз ёки бирон яқин кишимиз илиниб қолиши мумкин.

Дилмурод САЙИД

Тошкент шаҳри

БУНДАЙЛАР ЎЗБЕК ДЕГАН НОМГА МУНОСИБМИ?

Биз тақдир тақозосига кўра Бухородан Тошкент вилояти, Қуйи Чирчиқ туманига кўчиб келдик. Албатта бу ерга мослашишимиз жуда қийин бўлди. Мен ҳар кун ўқишда эдим, фақат дам олиш кунлари уйга борар эдим. Маҳалладагиларни унча танимасдим. Бизнинг рўпарамизда бир рус аёли бўйига етган қизи билан туради. Одамларнинг айтишича, булар фоҳиша бўлиб, уларга ҳар куни эркақлар келиб тураркан. Бунга унчалик ишонмасдим. Яқинда ёзги каникулни уйда ўтказдим ва бунга ўзим ҳам гувоҳ бўлдим. Бир нарсани таъкидлаш жоизки, бу ерга келадиганларнинг деярли барчаси ўзбек эркақлар эди. Наҳотки эркақларимиз шунчалик аҳмоқликка борсалар? Бу билан ҳамма эркақларни айболомқчи эмасман. Аммо бу нарса атроф-муҳитга таъсир қўрсатмасмикан. Бир куни кўчада ўша аёл "мижози" билан турганида 10 ёшли укам қараб турган экан. Буни узоқдан кузатиб келаётган дадам укамни роса савалади. Ахир, ёш болада нима айб? Нега бундай воқеалар ёшлар тарбиясига таъсир қўрсатишга йўл қўяпмиз. Бир нарсга ҳайрон ўша эркақнинг кизи, гўлдек хо-

СИЗ НИМА ДЕЙСИЗ?

Уларнинг кўзига қандай қарайди? Ушанга берадиган пулини уйига олиб борса бўлмасмикан? Рўзгордаги камчиликлар, оиладаги ажралишлар шундан келиб чиқмасмикан?

Ҳурматли эркақлар, мени кечиринглар. Мен ҳали ёшман, эндигина 19 га кирган қизман. Балки, сизларга маслаҳат беришга ёшлиқ қиларман. Лекин, биз Алпомишлар, Навоий, Беруний, Ибн Синолар авлодимиз, ахир. Келажаги буюк Ўзбекистонимизга ўзимизни ҳиссамизни қўшиш ҳам бурчимиз-ку, ахир.

Ўзбек аёлларимизни дилини оғритмайлик. Умуман бу масалага яқиндан ёндашиб, озгина бўлса ҳам таҳлил қилишга уринайлик.

Ҳурмати муштариайлар! Сизлар бунга нима дейсиз, оз бўлсада менинг фикримга қўшила оласизми?

Қуйи Чирчиқ тумани

Ойдин ҲАҚНАЗАРОВА

ҚАРИ БИЛАННИ...

Анчадан бери отанинг кўнгли бузилган, гаш. Бунга сабаб - ўғли қаттиқ ичиди бошлагани. Йўқ, арокхуриликка муккасидадан тушиб олганича йўқ-ку, қатор тўйлар, гап-ўлфатчилик, маош олиш, "қойхоналар" - ичкиликни ҳар кунги балога айлантирган. Ота гапириб, қойиб кўрди, нафи бўлмади. Ҳозир ҳам "ўғлим келгач, қача эшикни танбалайман", деб ота тоғ оттирди.

Шарқда осмон-ёришишни бошлаганда, ўғли қайдаги кириб келди. Водопровод олдига бориб, кучаниб-кучаниб кўсди. Чала-чулпа юз-қўлини ювиб ухлагани уйига кириб кетди.

Ота хонасидан чиқди. Кенг ҳовлидаги қизил атиргуллар, хушбўй раҳшонларнинг кўркини бузиб, водопровод тагида хунук доғ бўлиб қусқ етарди.

"Ичмай ўл-а, юкмас, сингмас, шунча ичасаним? Шундай паловни еб, ароқ билан ҳаром қилиб, ҳазм қилолмай ташлабсан-ку ҳаммасини... Ер шундай гуруч. Бегона

кўрмасдан бу-рун келин йи-ғиштирсин", - деб энди айт-моқчи эди, отанинг кўнглига бир фикр келди: "Сеними, шошмай тур, ўғлим, бир адабингни берай..."

"Келин, бу ёққа келинг", - ота баланд овозда чақирди. Кўчага сув се-пиб, энди супуришни бошлаган келин кириб келди.

- Бу нимаси, келин? - ота водопро-вод тагидаги қусқ гуручларни кўрса-тиб, баланд овозда бақиршига тушди. - Гуручни шундай ювасизми? Ошга иш-латганингиз қанча-ю, увол қилиб тўк-анингиз қанча? Қоронғи бўлса чироқни ёқиб ювинг эди. Бу ҳамма гуручни ах-латга чиқарибсиз-ку!

Келин индамас, фақат қора кўзла-ри намланди.

Ота, "оширвормадимми?", - деб бир зум ўйланди. Кўзига дарров ана ғирт маск ўғли кўринди: "Йўқ, бошлаган

ишни тўхтатиб бўлмайди." У секин-гина "Ийглама келин, фойдасини кейин биласан", деб чинаккамга аямай, ачитиб, баланд овозда кели-нини тўхтатай уришар, насиҳат қиларди.

- Худоба шукр, ҳамма нарса бор, қоп-қоп қамлаб қўйилган, лекин ис-рофгарчилик қилиб гуручни шундай ювасизми? Уйингизда сизга ўргатиш-маганимди?

Келин бу ёқда йиғласа, ўғли у ёқда ростдан ҳам ухламай, эшитиб дўзах оловида қуйиб-пишиб, қизариб, қов-рилиб ётар, отасининг ноҳақ танбе-ҳидан суюкли севгилисини кут-қармоқчи бўлар, аммо қайси бет би-лан отасига - "Бу менинг қайт қилган гуручларим", - десин?...

Бу тонгдан кейин кўп йиллар ўтди. Ўғлининг ўз болалари аллақачон кат-та. Лекин ўшандан бери ўғил бир томчи спиртлик ичмаган ва умид қиламиз ичмайди ҳам. Ичмаслиги билан машхур

дўстлари, ул-фатлари, кас-б дошлари ичиршига ури-

нишмайди ҳам.

Ота ниятига шундай етди.

Шу ерда ҳурматли келинчақларга бир оғиз гапим бор: - Сизларга, келинларга қийин. Эрта саҳардан ҳов-лига сув сеписиз, супурабсиз, ширин-мазали овқатлар пиширасиз, уйда-гиларнинг қирини ювасиз, бола-ча-қа қарайсиз, тиним нима билмай-сиз. Энг асосийси нолимайсиз, гап қайтармайсиз. Баракалла Сизларга, лекин шунча қилган меҳнатингизга, қадрингизга етмай, қайнотангиз сиз-ни гоҳ-гоҳида ноҳақ уришса, хафа бўлишга шошилманг. Ўйланг, балки доно чолларнинг қилмишларида бир-он ҳикмати бордир?

Талъат Йўлдошев
Пскент шахри

ТУРМУШ ЧОРАҲАЛАРИДА

МУҲАББАТНИ КЎЗИ КЎР БЎЛАР ЭКАН

У пайтлар мен савдо растасида со-тувчи бўлиб ишлардим. Кунларнинг бирида дўконимизга бир чиройли қиз кириб келди. У бир кўринишдаёқ мен-га ёқиб қолганди. Ўша қиз билан тани-шиш иштиёқи пайдо бўлди. Унинг исми ҳуснига мос - Лола экан. Кун сайин бизнинг дўстлигимиз тил охи-злик қиладиган даражадаги муҳаббат саргузаштлари билан лиммо-лим тўла бошлади. Мен энди бирор кунимни Лоласиз тасаввур қилолмай қолдим. Бўш вақтларимизни бирга ўтказар, му-ҳаббат иштиёқида иккимиз ҳам маст эдик. Орадан икки йил ўтиб, мен уй-дагиларга сиримни фаш этдим. Ло-лани ёқтиришим, унга уйланиш ния-тини борлигини тўшунтирдим. Олди-нига уйдагилар келинни суриштириб, билиб келишгач кескин рад жавобини беришди. "Бизга тўғри келмайди. У татар миллатига мансуб қиз экан", - дейишиб оёқ тираб олишди.

Муҳаббат кўзи кўр бўлар экан. Мен ҳеч қандай гап сўзини эшитмас, эшит-сам ҳам ўзимни гўлликка солиб юр-вердим. Охир-оқибатда уйдагиларини ҳам шу қизга уйлантиришларига кўндирдим. Ва ниҳоят тўй кунини ҳам белгиланди. Мен ҳам ҳамма йигитлар орау қиладиган бахтга эга бўлдим. Ху-дога шукрлар бўлсинки ҳовлимиз икки ҳўжаликка яраша, 3 хонали сек-ция, участкамиз бор. Буни қарангки, келганига қирқ кун бўлмасидан янги келинчақ "бу уйда (ҳовлида) яшашни хохламайман", - деб туриб олди. Ота-онам замонавий одамлар. Майли бо-лам, шу билан тинч бўлсанг бўлди, деб квартирани калитини қўлига тутқа-зишди. Биз эр-хотин янги уйда ашай бошладик. Ҳар-замон ота-онам биздан хабар олиб турар, бунга қарангки, улар-ни уйимизга келиб туриши ҳам хоти-нимга ёқмасди. Бир кун уйга кел-сам қўшимчимиз мени кутиб олди, қўлимга уйни калитини топширди. Ҳайрон бўлиб, "хотиним қани?" - деб сўрасам, "онасиникига кетиб қолди", -

деб жавоб берди. Орадан икки ой ўтиб мени дадам билан уйларига бор-дик. Сўхбатимиз яхшилик билан ту-гади. Хотинимга сени олиб кетгани келдим десам: "У уйда яшашни хо-хламайман. Алоҳида ижара уй олсан-гиз бораман", - деб туриб олди. Ота-онаси ҳам қизининг бу гапларини маъқуллашди. Мени уйимдагилар бу гал ҳам оғир-босиқлик қилишди. Ижарада яшагча мажбур бўлдим. Бир кун қайнотам Шахрисабзга тўйга борамиз деб қолди. Мен ишим кўнглигини айтиб боролмаслигини тўшунтирдим. Бозорга тушиб ул бул олиб уйга қайтсам, эшик қулф. Қай-нотаникига бориб сўрасам, акаси чиқиб, ҳаммалари тўйга кетди деди. Хотинимнинг бир оғиз айтиб кетма-ганлиги, мени эр ўрнида кўрмасли-ги жуда алам қилиб кетди.

Орадан 6 ой вақт ўтиб хотиним-ни кўзи ёриди. Худди ёлғиз онадай менга бир оғиз ҳам айтмай ўғлимни ўз фамилиясига ўтказиб олди. Бир кун мени судга алимент тўлашга чақиртириб қолди. Ўша ерда мен унга "сенга пул керакми ёки фар-зандингга ота?", - десам кўзимга тик қараб туриб ПУЛ деб жавоб берди. Наҳотки, оилани, фарзандга ота меҳ-рини, хонадон тинчлигини арзима-ган минг сўм пулга алмаштирса.

Ўзимни мақтасам нотўғри бўлар, жуда ҳам ҳўрлигим келиб кетди. Ич-масам, чекимасам, ортиқча жўрабоз-лик қилмасам нега у мендан шунча-лар юз ўғирди. Эскилар бир гапни бежиз айтишмаган экан: "Гул гулини устига эмас, тиконни устига тўшар", - деб. Мен энди фарзандимсиз қан-дай яшайман? Қандай қилиб яна бир аёл билан бир ёстиққа бош қўйман. Унга ялиниб яшагча эса йигитлик гурурим йўл қўймайди. Ота-онам қариндош-уруғларим олдида шу қиз-ни деб бурдимни тўқдим. Энди мен нима қилай азизлар.

ЎҚТАМ
Самарқанд шахри

КОМИЛАНИНГ АЙБИ НИМА?

Тарағай қишлоғидан Комилани қидириб топдим. Ўттизга қирмай тинкаси қуриган заъфарон юзли аёл уч ёшли қизалогини кўтариб қаршимда турарди.

- Сиз шикоят хати ёзибсиз, шу хат асо-сида келдим. Аҳволлар қалай?

- Юринг, - деди Комила ва ўзи яшаёт-ган қулбага бошлади. Кимнингдир ёзги па-ноҳи - кичкинагина қулба. Ерга уйиққан шолча, кўрпача тўшаб қўйилган. Қулба те-вараги жим-жит. Шовиллаб оқаётган дарё оқими кўнглига кўрқинч солади.

- Бу ерда яшашдан кўрқмайсизми? - сўрадим.

- Начора, - деди у кўзлари ёшланиб. - Ўрганиб ҳам қолдик. Агар ёрдам бериш-ни истасангиз, эшитинг: шу қишлоқда яшаётган Муродулло Бердиев билан ўн йил турмуш қуриб, тўрт фарзанд кўрдим. Дех-қончилик қилдим, мол боқдим, кам бўлма-дим. Айбим касал бўлганим: "ўпка касал-ди" дея уйимдан ҳайдашди. Чилласи чи-қмаган болан билан мана шу қулбага жой-лашиб олдим, яшайман. Уч боламни олиб қолишди. Фуқаролар йиғини раиси Розик Абдурахмонов бошчилигида мулкни тақ-симлаб беришди. Қорамол, қўй, кўрпа-тўшак... Шунисига ҳам шукр. Лекин, на нафақа бор, на ижтимоий ҳимоя. Суд қаро-ри бўлмаган қим ҳам нафақа берадир? Фу-қаролар йиғини раисига мулкимизни тақ-симлаб, эримдан ажратиб юборишга қим ҳуқуқ берган? Туман марказига бориб келиш учун қам билан минг сўм керак. Эл-лик километр масофа, маъмурий идора-лар эшигиде саргайиш, касалванд аёлга енгилми?..

- Нима истайсиз?

- Ўзимга тегишли бўлган ҳақ-ҳуқуқим-ни истайман, тўрт боламни бағримга бо-сишни, уларга оналик меҳримни бериш-ни истайман. Ўн йиллар мобайнида соғли-гимни йўқотиб, орттирган мол-мулк, уй-жой - ҳаммаси ҳисобга олиниб, суд қаро-ри асосида тақсимланишини, менга те-гишли улўшдан ўзимга ва болаларимга уй ёки қулба қуриб олишни, қўнуний нафақа олишни истайман. Болаларимни кўргани борганимда мени сочимдан бураб уриб,

аямай тепадиган қайноғаларим Мулло Ботир Берди ўғли билан Абшукор Бер-диевнинг қилмишларига яраша жазо олишларини истайман. Хуллас, мен ҳам Инсонман. Инсоний ҳақ-ҳуқуқимни тик-лашни, одамлардек яшашни истайман. Йўкса, мана шу хилватгоҳдаги қулбада оғир дарддан ўлиб қолмайди, деб қим ка-фолат беради... Мени шу қўйга солган-ларнинг ҳам бошларига мени қисматим тушсайдир... - у уввос тортиб йиғлаб юборди.

Кўз олдимда уч фарзандни олиб қолиб, чилласи чиқмаган қақалоғи би-лан қонуний хотини Комилани бадарға қилган, ўзи эса бошқа қизга уйланиб фарзанд кўриб, тўқ-фаровон яшаётган Муродулло Бердиев ва Комиланинг қай-ноғаси - Мулло Ботир Берди ўғлининг башаралари келди. Узоқ йиллар Қалқа-ма жамоа ҳўжалигида бош ветеринар врач лавозимига ишлаб келган Абшукор Бердиевни кўриш насиб этмади. "Уйда йўқ" дейишди. Қалқама жамоа ҳўжали-гининг бош ҳисобчиси Турди Ҳаққулов, ҳўжалик раҳбари Бекмурод Боймуродов билан учрашиб, Комила Ҳолиқовага оз-гина бўлса-да ёрдам беришларини сўра-ганимда: "Биз Бердиевлар билан яхши-ёмон бўлишни истаймиз", - дейишди. Фуқаролар йиғини раиси Розик Абду-рахмонов эса: "Суд қарори бўлмаса, иж-тимоий ҳимояга маблағ бера олмайман", - деб туриб олди.

Хўш, суд қарори зарур экан, жано-б раис нега ўзбошимчилик билан эру-хотинни ажратиб юбориб, мулкни ноқону-ний ажратиб беради? Ваҳоланки, Респуб-ликамиз Президентининг 1998 йил 24 май кунини имзо чеккан "Фуқароларнинг юридик билим савиясини юксалтириш тўғрисида"ги Фармонлари бор.

Чироқчи туман ҳўкимлиги ҳамда ту-ман маъмурий ҳуқуқ органлари Комила Ҳолиқованинг фуқаролик ҳақ-ҳуқуқлари-ни тиклашда унга қўмак бериб, бу ҳақда тахририятимизни ҳам оғоҳ этадилар, де-ган умиддамиз.

Исоқ САТТОРОВ

"Оила ва жамият" аралашгач...

МЕҲРИБОН ИНСОНЛАР ДОИМ БОР БЎЛСИН!

Ҳурматли тахририят ходимлари! Мен Собир Раҳимов туманида яшай-ман. Бир кўзим кўрмаганимга туфайли ёшлагимдан ногирон бўлиб қолганман. Редакцияга ёрдам сўраб хат йўллаган-дим. Хатимни туманимиздаги "Соғлом авлод учун" жамғармасига юборибсиз-лар. Жамғарма директори Дилбар Алим-жоновга уйимизга келиб, қўлларидан кел-ган барча ёрдамни бериб келмоқда. Но-гиронлар кунини муносабати билан ўзла-ри бошчилигида туманимиздаги но-ги-

рон болаларни, шу жумладан мени ҳам Тошкент бўйлаб саёҳатга олиб чиқди. 3 декабр кунини "Халқлар дўстли-ги" саройида "Меҳржон-99" концер-тига чипта бериб кетди. Бориб, кўнглим тоғдек кўтарилди. Дилбар Алимжоновга каби бағри кенг, меҳр-ли инсонлар доим бор бўлсин. Бу хайрли ишларида Оллоҳ мададкор бўлсин.

МАЛИКА

Тошкент шахри

ХОТИРА МУКАДДАС

ДОНО, АҚЛЛИ, ТАДБИРКОР ЭДИЛАР...

Мен Янгийўл туманида Навоий қишлоғида яшайман. Раҳматлик адамиз 1990 йил вафот этганлар. Ойим 39 ёшларида 5 та бола билан қирқиллаб қолдилар. Бахтимизга соғ бўлсинлар: емай едирдилар, қиймай қийдирдилар. Ҳаммаимизни кўнглимизга қараб уйлантирдилар, узатдилар. Бирор нарсадан сикилсам, дарров адамини эслайман. Раҳ-матлик адам доно, ақлли, тадбирли, ҳамма ҳолатда йўл топадиган бебаҳо одам эди-лар. Маҳқирон 45 ёшда вафот этдилар. Қоғозга тўқилган дардларимни Адамга бағиш-ладим...

Тўй кунини келди, ҳаммадир шод, Мусиқақлар янграйди соз, Кўнглинг борми тўй қилишга, Ҳеч қим сўрмас, чиқмас овоз. Тўй ҳам ўтди, хурсанд ҳамма, Чарлар куним етиб келди. Меҳмон кутиб хола-амма, Чарларда югуриб елди. Жияларим хизматдадир, Хурсандликнинг чеки йўқ. Юзин ёруғ қилган қиздан, Онаҳоним кўнгли тўқ. Эҳ одамлар, мени кўнглим, Бирортангиз сўрдингизми? Хурсандчилик тўйимни сиз, Отажоним кўрдингизми? Рўҳларингиз қўлаб мени,

Тўйларимга келдилар. Силаб қўёв пешонасин, Оқ фотиҳа бердилар. Мени пешонамдан ўпиб, Бахтли бўлгин дедилар, Ох, бу хом хаёллар мени Ич этимни едилар. Сарполарни олиқлашиб, Чарлари ҳам ўтиди-ку, Аёллар қуршовида мени, Қўёв уйи кутди-ку. Эҳ, бу ёнган юрагимга, Ким ҳам бўларди малҳам. Сиз кутмадингиз мени, Адажоним - жон адам. Дилором ФАЙЗУЛЛО қизи
Янгийўл тумани

ХОЛВА ДЕГАН БИЛАН ОФИЗ ЧУЧИМАЙДИ...

“БУ ДАРДДАН ҚУТУЛИБ БЎЛАРМИКАН?”— 48-сон

ЭСЛАТМА: Турмушга чиққангиздан сўнг 3-4 ой яхши яшадик. Эрим мени севарди. Еру кукка ишонмасди. Лекин қайнонам... Бундан газибланидиган бўлиб қолди. Охири эрим онасининг сўзига кириб, мени уриб-сўка бошлади. Шундан сўнг уйимга кетдим. Эрим эса 15 йилга қамалиб қолди.

Тошкентлик синглингиз.

Хурматли тошкентлик тенгдошим. Сизнинг мактубингизни ўқидиму ҳар бир сатрда, ҳар бир мисрада Сизнинг қиёфанингиз, сувратингиз кўз олдимда пайдо бўла бошлади. Сизнинг бу мактубингизда ишқингиз тиниқ чехрасини кўрган-дек бўлдим, сизнинг маржон-маржон кўз ёшларингизни туйғандек бўлдим, минг афсуски, сиз бу аччиқ кўз ёшларни энг арзимас нарсага тўкаяпсиз... Мен сизнинг аросатда қолган севингизга ачинаман, икки ўт орасида қолиб ўзининг тушган ҳолига ўзининг раҳми келмаётган заифага-сизга ачинаман. Мен сизнинг севингизга эмас, мана шу ҳавоний туйғуларда кўринмай қолган бегуноҳ норасида ўлгингизга ачинаман. Қолаверса, ота-онанингиз ҳам раҳимини келаяпти.

Энди эса сизга нима учун ушбуларни ёзаётганимни айтмай. Ишонганини ёзмаганингиз учун сизни тенгдошим деб қўя қолишни лозим кўрдим. Мактубингизда ёзиб ўтганингиздай сиз тақдир тегирмонининг минг бир чигиригидан ўтибсиз. Ҳаётингиз бузилишига қайнонангиз сабабчи бўлганини ёзибсиз. Бироқ, қарс икки кўлдан чиқади деганларидек, ҳар икки тараф ҳам баробар айбга гирифтор. Сиз ва турмуш ўртоғингиз, икки томоннинг қуд-андалари андиша билан иш тутсалар бўлар эди ўша маҳалда. Бироқ, гишт қоллиддан кўчган экан, ҳамма қатори тақдир азал-да дейишдан ўзга чора йўқ. Начора, эрингиз билан тақдирингиз бир эмас экан, сизни ҳеч ким мажбурлаб яшатиб қўя олмайди.

Мен учун энг ҳайратланарлиси ўтган тўрт йил давомида ҳеч кимни севмай, келиб-келиб оилали кишини севиб қолганингиз. Тўғри, кўнгилга буюриб бўлмайди. Севги чирой ва ёш танламаганидек, ҳеч бир одам юрак майлига қарши бормайди. Буям Оллоҳнинг беадад саховати ёки синоати бўлса керак.

Сиз ҳаёт кийинчиликларида, жабру-жафоларидан озгина бўлса-да, тотиб кўргансиз. Турмуш ўртоғингизни қайтадан уйлантиришганида сизнинг тушган аҳвол-руҳиятингизни бир эсланг-а... “Ўша вақтларда кечалари мен учун дўзахдек туюлар эди” деб ёзгансиз. Ана энди уйланг...

Турмуш ўртоғингиз сиз учун бир тиргак бўлган, болангизнинг отасини қайнона-қайнотангиз бегона аёлга лозим кўргани учун сиз неча-неча куну-тунлар азоб ўтида қоврилиб қийналиб юрдигиз. Бунга ҳақингиз ҳам бор эди, чунки сиз ўз оилангиз учун қайғуриб шу аҳволга тушдигиз. Орадан ўтган йиллар эса турмуш ўртоғингизнинг сиз ва ўлгингизни тақдирга лоқайд эканлигини кўрсатди. Шундай экан, энди сиз бўёғига пишқроқ бўлишингиз, қайтадан ҳаётингизни қуришингиз керак эди, менимча. Ҳаётдаги бор аламингизни ишдан олдингиз, астойдил ишга берилдингиз. Мен ҳам аёлман, сизнинг ҳолатингизни қалбимдан ҳис қилиб, тушуниб турибман. Аёл киши ҳамиша бир одамнинг меҳмурувватига зор бўлади, энг қийин дамларда ҳам “ўша бир” одамнинг бир оғиз маслаҳатию-юпанчига зор бўлади. Сизда ҳам шундай ҳолат бўлган, бу мактубингиздан кўриниб турибди. Айтинг-чи, сиз уни севиб, то унга севги изҳор қилгунча ишнинг охирини ҳам ўйладингизми? Ахир, ўзингизни бошингиздан ўтган кунлар айнан унинг ҳам хотинини ва болаларини бошига тушиши мумкинлигини наҳот ёддан чиқардингиз? Сиз “Уларни ўйлаганим учун уни оиласи би-

лан тинч яшашини истардим” дебсиз. Лекин сиз “мактаган” ўша эркак сизни бирор марта ўйлаган ёки сизнинг келгуси ҳаётингиз учун қайғурганими? Менимча, у сизни гапларингизни ҳеч қачон тўғри маънода қабул қилмаган, сиз учун қайғурмаган, ҳатто ўйламаган ҳам... Сиз ҳам унга севги изҳор қилиб нотўғри иш қилгансиз. Бу биринчидан. Чунки, сизни бу қилигиз халқимизнинг бир гапини эсимга туширади, сиз ўзингизча чин дилдан самимий тарзда уни севиб қолганингизни бошқалар бир овоздан “танача кўзини сузмаса...” деб баҳоласалтигига ким қафолат беради? Сиз ўзингиз билмаган ҳолда унинг оромини ўғирлагансиз, ҳаловатини бузгансиз, айтинг-чи, сиз уни шунча қуйиб-ёниб севганингиз билан дилингиздан “мен унга ёқармикиман?” деган савол ўтадими? Уни икки йил қийналиб севиб юрдигиз, нимага эришдингиз? Мен бу ўринда мол-мулк ёки бошқа нарсаларни назарда тутмаяман. Сиз менинг ёзганларимни тўғри тушунишингизни истардим. Халқимизда “дўст ачитиб гапирарди, душман қулдириб” деган гап бор. Мен азбаройи сизга ачинганимдан айтаяпман бу гапларни. Сабаби, бировнинг хатоси четдагиларга яққол кўринади.

Айтишларича, аёл кишини Яратган моҳдан бино қилган эмиш. Дунёдаги энг чиройли ва ноёб нарсалар ҳам Аёл кишини таъриф-таъсифлашга ҳизмат қилади. Сиз Аёл киши эканлигингизни ҳеч қачон унутманг. Тўғри, муҳаббат илоҳий бир мўъжиза. Киши кўзининг равшанлиги ундан, тобланувчи гавҳар - инсон тожининг безак баҳоси ундан, муҳаббатдан кишининг умид гули очилади, эртанги кунга ишончи ортади. Лекин яна бир тарафи борки ишқ меҳмон бўлган кўнгилга агар икки тараф ҳам бирдек муносабатда бўлмаса, севиб-севилмаса, у ҳолда бу туйғунинг ишқ деб аталиши бекор...

Мана, сиз қанчалаб мана-ман деган кишиларни, ҳатто уйланмаган йигитларни ҳам писанд қилмай оилали кишини севиб қолибсиз. Усиз яшашни ҳатто тасаввур ҳам қилолмаяпсиз. У сизни севмаса, сизни қийнаган муаммолар ва турмуш машаққатлари унинг учун ортиқча бўлиб, сиз бунга қўриб-билиб турибсиз. Ўзингизни қадрингизни йўқотиб уни олдида ер бўлаяпсиз. Агар уям сизни озгина бўлса-да ёқтирганда эди, сизга бундай гапларни ҳеч қачон айтмаган бўларди. Сизни қадрламаган одам сизнинг ўлгингизни қадрлай олармикан? Гарчанд сизга уйланмаса-да ҳеч бўлмаса эртанги кунларингизни ўйлармикан? Мен сизга севинг ёки севманг демайман, фақат кўзингизни очиб иш тутинг деган мақсадда ёзаяпман бу гапларни. Севги муқаддас ва буюк туйғу. Сиз шундай одамни севинг-ки, танлаган кишингиз нафақат сизга, балки ўлгингизга ҳам ғамхўр ва меҳрибон, энг қийин кунларда сизларга тиргак бўла олсин. Ана шундай одамни ёниб севсангиз ярашадиган, сизнинг тақдирингизга бекор қараган одамни севишингиз ўз ённингизга ўзингиз қоврилиб қолаверишингиз билан баробар. Қолаверса, мактубингиздан кўриниб турибдики, сиз аллақачон эс-ҳушингизни йиғиштириб оилангиз учун, тўлақонли бахт учун курашадиган паллага етгансиз. Ҳаётда бир марта адашиб қўйдингиз. Энди эҳтиёт бўлишингиз керак. Ҳақиқий умр йўлдошингизни топишингизга, ўлгингизга ҳақиқий оталик қиладиган инсонни топишингизда Оллоҳнинг ўзи мададкор бўлсин.

Эҳтиром билан

МУНИСА

БУ - ЧИН МУҲАББАТ ЭМАС!

“Разиллик қилишга севгим йўл бермайди”—51-сон

ЭСЛАТМА: Бизга бир девор қўшни бўлиб мактабда ишлайдиган бир йигит кўчиб келди. Хотини ҳам исми жисмига монанд, хуснига таърифи йўқ. Шу аёлни кўрдиму, эс-ҳушимдан айрилдим.

F.

F.нинг ёзганларини ўқиб, “кўнгил истаги ақл йўригидан баланд келганларнинг яна бири экан!”, деган хулосага келдим.

Биродари азиз F! Гапнинг очиги, сиз севги атаган қалбингиздаги туйғу - чин муҳаббат эмас. Балки УН БЕШ йил уриниб, бир АЁЛнинг васлига етиша олмаганлик алами, холос! Агар сиз уни бир марта ўз хоҳишингизга бўйсундира олганингизда эди, бу даражада жизганак бўлмасдингиз. Ишонаверинг, бу - тажрибадан ўтган хулоса. Зеро, “Табиб - табиб эмас...” Мен ўзим яқинда 38 ёшга кираман. Ва айтишим мумкинки, сизга ўхшаб “қаттиқ севиб қолган” пайтларим бўлган. Уч нафар АЁЛни шунақа “севиб қолганман”. Бу ҳол менда 30 ёшимдан кейин бошланган. Ва ҳар гал “севиб қолиб”, ҳақиқий севгимни топдим, дердим.

Сиз айтган D. ақли аёл экан. Чунки унинг гапи тўғри: “Ниятга етгандан кейин сени қаерда кўрувдим?”, - дейиш табиий. Мен ҳам ҳар гал севиб қолиб, никоҳимга олардим. Ишонсангиз, бир ой ўтар-ўтмас “Бу ҳам ўзимнинг хотинимда хотин экан-ку, ҳеч ортиқ жойи йўқ!”, дердим. Охирги марта ўзимдан анча ёш қизни севиб қолдим. Икки йиллик ҳижрон азобию севги синовдани кейин мақсадимга етдим - уйландим. Бир ҳафтада кўнгил совудди. Олти ой ўтмай юқини ортиб, жунатиб юбордим. Йиллаганча онасиникига кетди... Икки ўртада менинг ўз оилам барбод, фарзандларим тирик сағир бўлиб қолди.

Биродари азиз F! Тухум ёб турасизми? Хоҳ тухум Америкадан келтирилган бўлсин, хоҳ Қашқадарёдан - таъми бир хил! Ишонаверинг, сал тўпароқ, ё кўполроқ, сал савияси пастроқ ё жанжалкашроқ, ҳатто хардамхаёлроқ бўлса-да, кўйингиздагидан қўямасин экан. Кўнгилга қулоқ солса, бу телба кўнгил қаёқларга еталамайдиган, дейсиз.

Айниқса, сизу менинг ёшимизда ошқиклик айна циркдаги масҳара-бозилиқнинг узидир. Ўз тақрибидан сизга бир гап: “Жуда қўшни АЁЛни кўйсаяверсангиз, ҳеч чидай олмасангиз, ўз жуфти ҳалоллигини бағрингизга босиб, кўзни юминг ва... ҳаёл қилинг - бағрингиздаги ўша - қўшни АЁЛ! Ҳар ҳолда жизганак бўлиб, қирқдан ошганда гап-сўзга қолгандан кўра, шу яхшироқ!”

Ушбу ёзганларим бегараз эканига Аллоҳ шохид!

Сизга сабр-тоқат тилаб тошкентлик ҳамдардингиз

ДИЛМУРОД

ҲАР КИМГА ИНСОФ БЕРСИН

ЭСЛАТМА: Бир киши ҳамхоналарига арзонга олтин узук сотишини айтиди. Узук нархини эшитиб уларда шубҳа туғилди. Текширувда узук қалбаки бўлиб қолди.

Мен яқинда газетанинг 26-сониди Ф.Тоҳированинг “Эҳтиёт бўлинг, фирибгар” сарлавҳали ҳаётий мақоласини ўқиб бу дунёда бировнинг ризқига кўз олайтирадиган фирибгарлар жуда кўп эканига амин бўлдим.

Мақоладан таъсирланиб кетдим ва яқинда бўлиб ўтган яна бир ҳаётий воқеани газетхонлар эътиборига ҳавола этишни лозим топдим.

Бизнинг бир танишимиз бор эди. Ойдин исмли бу аёлнинг ёши 45лар атрофида бўлиб ўғли қамқоқда эди. Сурхондарёдаги катта, ҳашаматли ховлисини ўғли учун сарф қилиб, охир-оқибатда уй-жой-сиз қолишганди. Ойдин опа 21 ва 15 ёшли қизи билан Тошкентга келиб, шу ерда ижарада туриб бозор-ўчар қила бошлайди.

Наргиза Чилонзордаги бозорда кийим-кечаклар сотар, кичик қизи Нилуфар эса мактабда тахсил олар, бўш вақтида киши-бичи билан шуғулланарди.

Чунки Ойдин опа ўзи ҳам моҳир чевар бўлиб, икки қўшни аёлнинг тикув машинасини ижарага олиб кийим-кечак тикар, кичик қизчасини ҳам шунга ўргатиб борар эди. Наргиза сотувдаги барча нарсаларни гаровга олган эди.

Орадан уч-тўрт ой вақт ўтди: Бу орада уларнинг оилавий аҳволдан хабар топган тадбиркорлар: “Наргизанинг турар жойи ишончлику”, - дея унга молларни арзон нархда гаровга беришар, Наргиза пулларни кийим-кечаклар сотилсагина, олиб бориб берарди.

Бирдан Наргиза бозорда кўринмай қолди. Наргизанинг турар жойи ишончлику”, - дея унга молларни арзон нархда гаровга беришар, Наргиза пулларни кийим-кечаклар сотилсагина, олиб бориб берарди. Бирдан Наргиза бозорда кўринмай қолди. Наргизанинг турар жойи ишончлику”, - дея унга молларни арзон нархда гаровга беришар, Наргиза пулларни кийим-кечаклар сотилсагина, олиб бориб берарди.

Бирдан Наргиза бозорда кўринмай қолди. Наргизанинг турар жойи ишончлику”, - дея унга молларни арзон нархда гаровга беришар, Наргиза пулларни кийим-кечаклар сотилсагина, олиб бориб берарди. Бирдан Наргиза бозорда кўринмай қолди. Наргизанинг турар жойи ишончлику”, - дея унга молларни арзон нархда гаровга беришар, Наргиза пулларни кийим-кечаклар сотилсагина, олиб бориб берарди.

Бирдан Наргиза бозорда кўринмай қолди. Наргизанинг турар жойи ишончлику”, - дея унга молларни арзон нархда гаровга беришар, Наргиза пулларни кийим-кечаклар сотилсагина, олиб бориб берарди. Бирдан Наргиза бозорда кўринмай қолди. Наргизанинг турар жойи ишончлику”, - дея унга молларни арзон нархда гаровга беришар, Наргиза пулларни кийим-кечаклар сотилсагина, олиб бориб берарди.

Ҳа, ҳар кимнинг ўзига берсин экан.

Тошкент

Севара БОЙМАТОВА

ШАБРИКЛАР ВА ЭЪЛОНЛАР

Мухтарам ИZZАТУЛЛА ҚОЗОВ!

Таваллуд айёмин-гиз ва Янги йилнингиз муборак бўлсин! 2000-йилда Сизга янги зафарлар, омадлар, соғ-саломатлик ва хушайфият тилаймиз.

Эхтиром билан, ҳамкасбларингиз Ўринбой, Улашбой Баходир

ОНАЖОН!

Сизни 70 ёшингиз билан кутлаймиз. Сизга узоқ умр, соғлиқ тилаймиз. Бахтимизга омон бўлинг, чехрангиздан табассум аримасин!

Фарзандларингиз: Санобархон, Фахриддин, Шавкат, Махмуд, Ҳасан, келинларингиз: Зулфия, Озода, Умида ва невараларингиз: Шоирбек, Суннат

Азиз опам Мухтабархон Камолитдин қизи!

Таваллуд айёмин-гиз муборак бўлсин! Оллоҳдан соғлиқ, боқий умр тилайман. Поччам билан қўша қариб фарзандларингизга бош бўлинг.

Синглингиз Захро

Шириндан шакар қизимиз ЗИЛОЛАХОН!

Сени 9 январ - 13 ёшинг билан чин қалбдан табриклаймиз. Ҳаётиңг зилол сувардек тиник, бахтиңг барқарор бўлсин.

Ота-онанг, бувиларинг, акаларинг: Бобиржон, Бахромжон, Акбаржон, келинларинг Манзураҳонлар

Отажонимиз Яллабой Нуриддинов ва синглимиз Гулзодаҳон!

Туғилган кунингиз муборак бўлсин.

Тўйбуви, Аскар Сирлиевлар.

Самарқанд вилояти, Қорақия қишлоғи

СЕВИШГАНЛАР ФОЖЕАСИ

Сариқ гуллар - айрилиқ тимсолими?

Бир куни ғалати туш кўрибман. Тушимда осмон қоп-қора булут билан қопланган эмиш. Ёмғир эса ёғмоққа чоғланарди. Дугонам билан ёмғирда шалобба бўлишдан кўриб, чарчаб қолган бўлсак ҳам уйимизга қараб югурдик. Тўсатдан йўлимизда чиройли бир гулзор пайдо бўлди. Гулларни томоша қилиб, уй ҳам эсимиздан кўтарилаёзиди. Бахтга қарши, момақалдирик қаттиқ гумбурлаб ёмғир селга айланди. Гулзорга қарасам қизил, оқ, пушти хуллас, сариқ гулдан бошқа ҳамма гуллар ёмғир ёғётганлиги учун сўлиб қолаётган эмиш. Сўлиган гулларни кўриб ачиниш турганимизда, дугонамнинг хуштори олдимизга келиб, "хафа бўлманглар", - деб сариқ гуллардан териб дугонамга узатди...

Сариқ гул айрилиқ рамзи деб кўп эшитган эдим, эрталаб туриб "нега бунақа туш кўрдим", деб ўйга ботдим. Кун билан кайфияти бузилиб юрдим. Эртаси кун дугонамдан ҳол сўрагани уйга бордим. Дугонам касал бўлиб кўрпа-тўшакка михланиб ётарди. Мени кўриши билан ўзини тутолмасдан йиғлаб юборди. Севган йигити хўрлаб, ҳақоратлаб, хурматсизлик қилгани учун уришиб қолганини айтди. Энди ярашмаслигини бот-бот такрорларди. Назаримда улар бир-бирини жуда-жуда севишарди. Лекин, улар шундан кейин қайта учрашмади. Сариқ гулларни бежиз туш кўрмаган эканман, севишганларнинг "фожеаси" тушимда аён бўлган эди.

Зилола ПИРНАЗАРОВА

ТошДУ талабаси

ОИЛА ҚАЛБИ ПОК ИНСОН БЎЛСА...

"Оила ва жамият" газетасини севиб ўқийман. Ундаги тақдиримга ўхшаш тақдирлар ҳақидаги мақолаларни ўқиб таскин топаман. Баъзан ўз муаммоларимга жавоб излаб топгандай бўламан. Газетадан фойда миннатдорман. Ёшим 42 да. Икки фарзандимни боқиб катта қилганман. II-гуруҳ ногирониман. Моддий томондан ёрдам берадиган инсон бўлса яна турмуш қурадим.

Тошкентлик Насиба

ҲУҚУКИНГИЗНИ БИЛАСИЗМИ?

Савол: Эримдан 3 нафар фарзандим учун алимент оламан. Ундан солиқ тўланадими?

Сурхондарё вилояти

Жавоб: Йўқ. Алиментдан солиқ олинмайди.

Савол: Мен қарилгим сабабли лаёқатсизлигим учун ўғлимдан алимент олишим мумкинми?

Самарқанд вилояти

Жавоб: Ўзбекистон Республикаси Оила кодексининг 109-110-моддаларига асосан вояга етган, меҳнатга лаёқатли ўғлингиздан сизни таъмин қилиш учун алимент олишингиз мумкин. Бунинг учун ўғлингиз яшаётган туман ёки шаҳар судига даъво ариза берсангиз суд ҳайъати алимент ундириб беради.

Ҳуқуқшунос Забиҳилло МУХАММАДЖОНОВ тайёрлади

Дилноза Иброҳимова

Абдували Мажидов

ТОЛЕЪНОМА

ЧЎҚҚИДАГИ "ТОҒ ЭЧКИСИ"

Дарвоқе, Тоғ эчкиси юлдуз буржи остида туғилганлар айни чўққидagi альпинистларга ўхшайдилар. Эски йилнинг барча воқеа-ҳодисалари ва Янги йил манзаралари уларга кўриниб тургандек. Ҳўш, уларнинг ўзлари ким? Уларнинг табиатида қандай фазилатлар устун? Улар кимлар билан ўзларини оилавий шароитда бахтлироқ ҳис этадилар? Де-мак:

АЁЛ - Тоғ эчкиси

Аёл-тоғ эчкиси ўзини ҳаммиша тутта билади. Унинг кийиниши, одоб-ахлоқи худди рисоладагидек. Ота маконига меҳри банди, "Чикқан қиз-чийдан ташқари" деган мақолга қарши ўлароқ, битта олма топганда ҳам ярмини онасига иилиб туради. Аммо, қайнонасини ҳам унутмайди. Бир сўз билан айтганда, олмани онаси ва қайнонасига тенг бўлиб беради. Ўзи эса уларга бахш этган қувонч билан қаноатланади. Болаларини талтайтирмай тарбиялайди. Болалар кичкиналигида оналарнинг қаттиққўлликдан норози бўлишлари табиий, аммо улгайган бунинг қадрига етадилар.

Тоғ эчкиси - аёлнинг гўзаллиги фойда табиий. У пардоз-андоздан ойу-йиллаб фойдаланмаслиги ҳам мумкин. Ишқ бобиди ахлоқ меъёрларига оғишмай амал қилади. У шу боисдан ҳам ўзидаги мавжуд ишқий имкониятларини ҳатто қонуний жуфти ҳалоло билан ҳам тўла юзага чиқара олмай, яримта кўнгил билан яшайди. Аёл-тоғ эчкиси қариган чоғида одамови ва инжиқ кампирга айланади.

ЭРКАК-Тоғ эчкиси

Унга ўз мақсадини аниқ белгилаб олиш ҳосидир. У реалист ва ҳаммиша мақсадга элтувчи аниқ йўлни топа олади. Аёллар билан муносабатда гарчи ўзи бунга унчалик жон қўймасам ҳам у ҳаммиша галабага эришади. Бирок, бу ҳолат уни хотинбоз дейишга ҳуқуқ бермайди. Унинг эхтирослари манбаи бўлган аёл унинг маъбудаси ҳамдир. Бу маъбудага уйлангунча ва уйлангандан сўнг ҳам, то умрининг охиригача содиқ қолади. Агар бундай бўлиб чиқмаса, айбни кўпроқ ўзингиздан излашга тўғри келади.

Тоғ эчкиси фойда "ичим топ", унинг ишқий саргузаштлари ва галабаларидан энг яқин дўстлари ҳам беҳабар бўлишади. Уни мажбурлаб оила қуришга кўндириш қийин. Унга ўз эркинлиги ҳамма нарсадан афзал. Оилани ҳам фақат ўзи шундай қарорга келгандигина қуради. Оилавий турмушда ажойиб отага айланади. Рафқасига бўлган интилиши вақт ўтиши билан янада кучаяди.

Тоғ эчкилари Паризод, Бузук, Чаён, Балик юлдуз буржи остида туғилганлар билан бахтли ҳаёт кечирадидлар.

Кўй, Қисқичбақа, Тарози юлдуз буржлари остида туғилганлар билан бир нави тирикчилик қиладилар.

Қовға, Арслон буржлари остида туғилганлар билан оила қуриши эса уйлаб кўриш керак.

Оллоёр БЕГАЛИЕВ тайёрлади

ИСИРИҚ

МАСЛАХАТХОНА

Исирик республикамизнинг турли вилоятларида турлича номланади. Тошкентда исирик, Хоразмда исванд, Самарқандда адрасмон дейилади. Ном турлича бўлса-да, уларнинг қўлланлиши, "вазифаси" бир хил: макруҳларга қирон келтиради, қўздан-сўқдан асрайди. Ҳатто, чақалоқни биринчи бор бешикка боғлаётганларида ҳам дастлаб исирик тутатилади. Авваллари момолар уйда доялик қилганларида исирик қайнатилган сувдан фойдаланишган. Аёл кўз ёрганда, келинчақ биринчи бор қувё остонасига қадам ташлаганда, янги уйга кўчиб ўтганда исирик тутатилади. Ҳатто, уни кўзумчоқлар билан бегаб, эшиклар тепасига ҳам осиб қўйишади. Фарзандлар узоқ сафарга кетаётганда исирик тутатиб кузатилади, исирик тутатиб кутиб олишади. Ҳатто, марҳумни охириги йўлга қузатгандан кейин ҳам у ётган уйда исирик тутатилади. Шу боиски, момоларимиз "исирик қирган уйга касал доримайди", дейишади.

Исирик тутатилётганда авлоддан-авлодга ўтиб келаётган айтилмлар ҳам хуш жанралайди. Киши кайфиятига фарахлик бахш этиб, руҳиятингизни мустаҳкамлайди. Ҳа, исирик - минг дардга даво қўқат. Милклар ялғиланганда унинг қайнатмаси билан оғиз чайилади. Иссиқлик тошган болакайлар ҳам намақоли исирик қайнатмасида чўмилтирилади. Нафас йўллари шамоллаганда (хусусан, хозиргидек совуқ кунларда!) қайнатмасидан парланб чиқаётган бугиға юз, қўзлар тутиб турилади. Яна момоларимиз унинг уруғидан гоҳ-гоҳда етти донга ютиб турса, одамга хасталик юкмайди, ҳам дейишади.

Қолаверса, бугунги табиёт исирикнинг қони фойда эканлигини аллақачон тасдиқлаган: дорихоналарда исирик қотишмасини сотиш йўлга қўйилган. Хуллас, момолағнинг билгани билган.

Раъно ЗАРИПОВА

Тери-таносил ва жинсий касалларни (Тиббиёт фанлари номзоди) даволайди. Беморлар шахси сир тутилади.

Мурожаат учун телефонлар:
21-22-12; 21-27-01

«ДИЛОРОМ» ўқув маркази тақлиф этади:
2 ойлик:

1. Компьютер билимлари.
2. Замонавий бухгалтерия ҳисоби.
3. Зардўзлик - бухороча.
4. Тиқиш-бичиш, моделлаштириш.
5. Аёллар устки кийимларини тиқиш-бичиш, моделлаштириш.

3 ойлик:
1. Компьютерда бухгалтерия ҳисоби.
2. Инглиз тили (бошловчилар ва давом эттирувчилар учун).

Манзил: Абай кўчаси, 4
"А" уй, 1-қават, 115-хона
Тел: 144-03-25;
125-19-15.

Мўлжал: "Алишер Навоий" метро бекати.

САЛОМАТЛИК

МЕВА - КОНИ ФОЙДА

Олма юракка қувват беради, шодлик келтиради, ошқозон ичини моддалардан тозалайди ва жинсий қувватни оширади. Анжир ошқозон ичини юмшатади, қонни кўпайтиради, унинг қуруғидан ейиш овқат ҳазми учун фойдали. Ҳўли эса семиртиради.

Беҳи кўкрак иллатлари-га қарши наф қилади, ошқозонга қувват беради, иштаҳани кўпайтиради.

Анор жигар иллатлари-га қарши фойдалидир, шодлик бағишлайди, биров қабзиятлидир. Унинг шарбати ташналикни даф этиш учун фойдалидир.

ТУРП ҲАКИДА

Агар уни пишириб, асал билан ейилса, кўкрак оғриғига фойда қилади. Агар унинг уруғини қовуриб, туйиб, асал билан ейилса, йўтал ва хиқчоққа қарши наф қилади, доимий еб юриш эса жинсий қувватни оширади. Хом турп овозон бугади. Овқатдан кейин ейилса, бодларни даф этади. Пиширилган турп қусуш ва қон туфлашга қарши фойдадир.

Х. МАХАМОВА

Мақтаб... Болалигимнинг энг бегубор дамлари ўтган даргоҳ. Мен унинг кучоғида ўсдим, улгайдим, билим олдим. Бир умрлик пок севгимнинг ҳам илк гувоҳи шу даргоҳ...

Уша пайтда мактабнинг битирувчи синф ўқувчилари эдик. Ана шу йилнинг ҳар бир кунини ҳали-ҳануз кўз ўнгимда...

Унинг синфга кириб келиши мен учун олам-олам қувонч бахш этар эди. Унинг узун сўчлари, қошуқ-қўзлари, мулоийм сўзлари мени ўзига мафтун этар эди. У синфимизда энг аълочи, иболо, ҳаёли ва уятчан қиз эди. Бирор кун уни кўрмасам, ўзимни кўярга жой тополмай қолардим. Фикру ҳаёлим доимо унда бўлар эди.

Хуллас, мен уни чин дилимдан севар эдим. Унга фақатгина мен эмас, синфимиздаги бошқа йигитлар ҳам мафтун эдилар. Йигитларнинг қўлла-ри унга севги изҳор этишган ва ундан рад жавоби эшитган эдилар. Ана шу йигитлар ичида фақатгина мен унга ўз севгимни айттолмадим.

Тўғрироғи, ун-жавоби эши-узоқлашишни ҳечқачон хоҳмасам эдим. Шунинг учун ҳам дилимдаги гапларнинг ҳаммасини энг охириг кун, яъни битирув оқшомида айтмоқчи бўлдим. Синфдошларимга битирув оқшомини бизнинг уйда бўлишини айтдим. Бундан мақсадим, ота-онамга уларнинг бўлажак келинларини кўрсатиш ва уларнинг фикрини билиш эди. Минг афсуски, бу ҳақда синфдошларимнинг бирига айтиб қўйибман...

Битирув оқшомини ҳам бошланди. Ҳамма келди, фақат у йўқ. Уни кутавериш кўзим тўрт бўлди. Ахир, 5-6 киши бўлиб унинг уйига бордик. Лекин у уйда ҳам йўқ эди. Уша кунини у пойтахтдаги олий ўқув юртинининг бирига ҳужжатларини топириш учун поездда жўнаб кетган экан.

Нима учун битирув оқшомига қатнашмасдан кетдик? Наҳотки у менинг фикримни эшитган бўлса! Наҳотки мен ўз бахт қушимни ўз қўлим билан учирган бўлсам! Йўқ, йўқ, бундай бўлиши мумкин эмас!

Мендан бошқа ҳамма учун битирув оқшомини жуда яхши ўтди. Эртасига ҳаммамиз ҳужжатларимизни ҳар хил ўқув юртига топшириш учун отландик. Мен ҳужжатларимни виллоятимиз марказидаги олий ўқув юртинининг бирига топширдим ва имтиҳонларга тайёрлана бошладим. Лекин, ҳаёлим унда. Суриштириб билсам, у Тошкентдан олий ўқув юртига кириш имтиҳонларини топшириб, кейин қайтар экан. Шундай қилиб, имтиҳонларини ҳам топширдим. Лекин, менга талабалик насиб этмади... Барибир хурсандман, чунки у кириш имтиҳонларини муваффақиятли топшириб талабалар каторидан ўрин олди!

Вақтни бекор ўтказмаслик учун заводга ишга жойлашдим. Орадан бир йил ўтди, лекин уни бирор марта кўрмадим. Чунки у уйига икки-уч ойда бир келар ва яна тезда Тошкентга қайтар эди. Ана шундай кунларнинг бирида мени ҳарбий хизматга чақирди. На илож, уни яна кўрмасдан ҳарбий хизматга жўнадим. Ҳарбий хизматини ҳам қилиб ўртада эмас, чет элда, яъни Германияда адо этдим. У ердан ота-онамга, дўстларимга тез-тез хат ёзиб турар эдим. Лекин, унга хат ёзишга юрагим дов бермас эди. Ана шундай пайтларда менга доимо бир нарса етишмас эди. Бу - дадиллик. Ҳа, менда унсбатан дадиллик етишмас эди. Яна ҳам тўғрироғи, ўз хатим билан уни ота-онаси олдида хижолат қилгим келмас эди. Лекин, дўстларимдан у ҳақида сўраб, билиб турардим. Уларнинг ёзишларича, у ўқимини виллоятимиз марказидаги олий ўқув юртига қўчирган ва шу ерда ўқиётган экан. Яна уларнинг ёзишича, унинг йигити йўқ экан. Қандай яхши! У фақат меники бўлади. Бунга менинг ишончим комил!

Шундай қилиб, орзиқиб кутган куним ҳам келди. Хизматини тамомлаб уйга қайтдим. Ота-онам, қариндош-уруғлар, дўстларим мени жуда яхши кутиб олдилар.

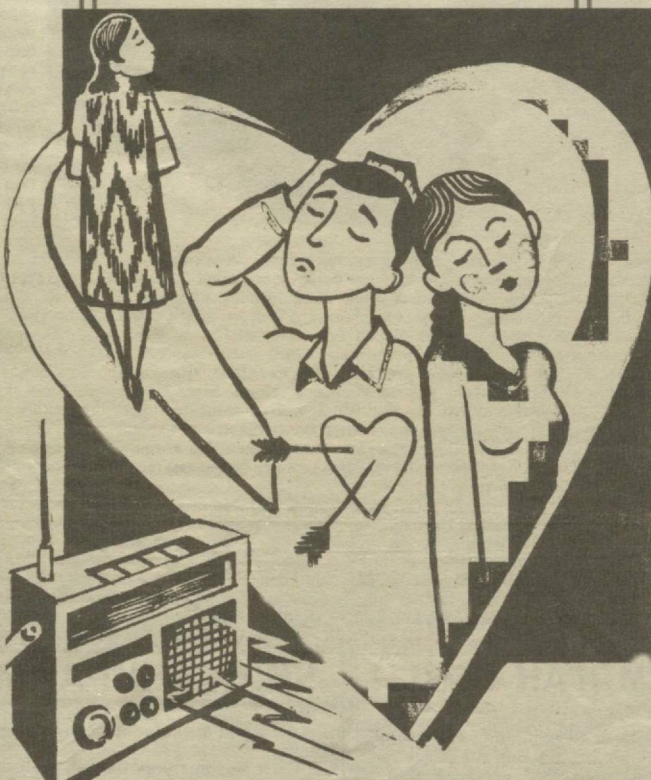
Унинг висолига қачон етарканман? Унинг дийдорига қачон тўярканман деган савол ҳаёлимдан кетмас эди. Эртасига бир синфдошимиз турмушга чиқаётган экан. Худога шукр, дилимдаги дардимни унга тўкиб соламан! Эртаси кунини кечга яқин синфдош йигитлар билан тўйга отландик. Тўйхонага кириб бордик. Синфдош қизлар ҳаммаси шу ерда экан.

Худога шукр, у ҳам шу ерда экан! Дилимдаги гапларни айтиш фурсати етди! Тўй тугагач уни уйига кузатиб қўяман ва бор гапни айтаман деб-режа тўздим. Лекин, тўй тугамасдан бир гап эшитдим. Эмиш-ки, уни бир йигитга унаштириб қўйишган ва тез орада тўйларни ҳам бўлар эмиш. Йўқ, йўқ, мен бу гапларга ишонмайман. Унинг ўзи билан гаплашишим керак. Балки бу гап ёлғондир! Балки мени синасиш учун айтишгандир! Тўй ҳам тугади. Ниҳоят уни уйига кузатиб қўйиш бахтига муяссар бўлдим. Йўлда ди-

лимадаги гапларимнинг ҳаммасини тўкиб солдим. Лекин, минг афсуски, мен кеч қолибман. Уни ҳақиқатдан ҳам бир танишларининг ўлиғи унаштириб қўйишди. У бўлажак куёвни бирор марта ҳам кўрмабди. Наҳотки, у куёвни кўрмасдан, танишмасдан турмушга чиқишга розилик берса! Йўқ, бундай бўлиши мумкин эмас! Мен уни ўша йигитга розилик бермасликка ундадим. Лекин кўнмади. Ота-онасининг гапларини икки қилмаслигини айтди. Мен унга ҳали ҳам кеч эмаслигини, яна бир бор ўйлаб қўришни илтимос қилиб хайрлашдим... Энди менинг кўнглимга ҳеч нарса сиғмай қолди. Ўзимни ўзим айбладим, ношудлигимдан хафа бўлдим. Наҳотки, неча йиллардан бери етишолмаган гулимга энди етишдим, десам мендан олдин узиб олишса!..

Бир неча кундан кейин тўй ҳам бўлиб ўтди. Уни

УША ҚУШИҚ МЕН ҲАҚИМДА

шаҳар марказига узатишди. Уша кунини ўзимни кўярга жой тополмайман. Нима иш қилганимни ҳам, нима деганимни ҳам билмайман. Энди усиз менга ҳаётнинг қизиги йўқ!..

Лекин ич-ичимдан бир овоз келгандай бўлади. - Ахир сен уни севасан-ку! Ким билан яшашидан қатъий назар у бахтли яшаса сен ҳам бахтлисан-ку! Сен унга фақат бахт тилагин. Сенинг севгилиг бир умр бахтли бўлсин! - дер эди ўша овоз. На илож, ўша овозга таслим бўлдим. Унинг бир умр бахтли бўлишини Худодан сўрадим.

...Уша йили олий ўқув юртининг сиртки бўлимига ўқишга кирдим. Ўзим ишлаган заводга ишга қайтдим. Баъзида узоқдан уни кўриб турардим. Орадан бир йил ўтса ҳам у ҳомиладор эмас эди. Унинг она бўлишини жуда-жуда истардим. Шу йили мени ҳам уйлантиришди. Эсли, ақлли, чиройли қизга уйландим, лекин барибир менинг ҳаёлимда у. Кунларнинг бирида радио орқали бир қўшиқ жаранглаб қолди. Бу қўшиқ айнан мен ҳақимда ёзилган эди.

**Муҳаббат боғига кирмадим бир бор,
Суйган гулимга қўл урмадим бир бор.
Энди тунлар йиғлар менга қўшилиб,
Кўйнимда бир ёру, кўнглимда бир ёр...**

Қўшиқнинг ҳар бир сўзи юрагимга ёзилиб қолди. Яна орадан бир йил ўтди. Кунларнинг бирида хотинимнинг кўзи ёриди. Биз қиз кўрдик. Ҳар кунини хотиним ва қизимни кўргани турмухонага бора-ман. Ана шундай кунларнинг бирида таниш деразадан энди хотинимнинг исмини айтиб чақирман деб тепага қарасам, не кўз билан кўрай-ки, қўшни деразадан у қараб турарди. Йўқ, йўқ, у бир одам билан гаплашиб турарди. Менимча, бу одам унинг эри бўлса керак. Улар тездagina хайрлашишди. Шу фурсатдан фойдаланиб у билан бир бор оз гаплашиб олдим. 3 кун олдин у ўғил кўрибди... Эй Худойим, иккаламизни бир кунда ота-она бўлиш бахтига муяссар этибсан, нима учун тақдиримизни бир яратмадинг?! Нима учун иккаламиз бир фарзанднинг ота-онаси бўлмадик...

Орадан бир ой ўтса ҳам у билан бўлган учрашув ҳаёлимдан кетмас эди. Менинг тилимда ҳам, дилимда ҳам ўша мен ҳақимдаги қўшиқ қайта-қайта янграйди.

Қизимни бир ойга тўлган кунини уйга шира-кайф ҳолатда кириб келдим. Уша кунини хотинимга ушалмаган орзуми ҳақида, яъни у ҳақда дилимдаги бор гапни айтдим. Шу пайт мен унга ҳайрон қолдим, чунки унинг менга раҳим келар ва менга ҳамдардлик билдирар эди. ...Орадан йиллар ўтди. Бирин-кетин яна 2 та қиз кўрдик. Ўғил кўрмаганим учун аламинини ичкиликдан оладиган бўлдим. Ишга ҳам бормай қўйдим. Хотиним ҳам, қизларим ҳам кўзимга ёмон кўринадиган бўлиб қолди. Бир кун катта қизим мактабга ота-оналар мажлисига боришим кераклигини айтди. Мажлисга бир оз кеч қолибман. Шундоқ эшикни очдим-му хайратдан қотиб қолдим.

Чунки, менинг рўпарамда мен бир умр севган инсон турар эди. У қизим-

нинг ўқитувчиси экан. Ахир у шаҳар марказидаги мактабда ишлар эди-ку. Тинчликмикан дея кўрсатилган жойга ўтирдим. Мажлисда қандай гаплар бўлди менинг миямга киргани йўқ. Ҳаёлимда фақат у. Ниҳоят, мажлис ҳам тугади. Мен ҳаммадан кейин қолиб у билан узоқ вақт суҳбатлашдим. У бир сабаб билан турмуш ўртоғидан ажрашибди. Ўғли ва қизи билан ота-онасиникида яшаётган экан ва ўзимиз ўқиган мактабга ишга кирибди. Унинг гапларидан бошим осмонга етди, чунки энди унинг боши очик, кеч бўлса ҳам орзуми етишиш вақти келди. Хотиним билан ажрашаман-да, унга уйланаман!

Мен бу фикримни унга айтдим, хотинимнинг фақат қиз туғишидан нолидим. У эса бировнинг бахти устига қурилган оила омонат бўлишини, уни ҳаёлимдан қариштимни, қолаверса, қизин берган Худо ўғлини ҳам беришини, менинг сабр-тоқатли ва яхши ниятли бўлишимни, ичкиликни ташлаб фақат оилам ҳақида қай-гуришимни, ўзим севган ишимга қайтишимни маслаҳат берди.

Мажлисдан тарвузим кўлтигимдан тушиб қайтдим. Яна фикру ҳаёлим унда бўлиб қолди. Ўзимга ўзим энди ҳеч қачон ичмайман, астойдил меҳнат қиламан, оилам ҳақида ҳам, у ҳақида ҳам қайғураман, деб сўз бердим. Қизим баҳона мактабга тез-тез борадиган бўлиб қолдим. Уша йили синф хонасини ҳам ўзим ремонт қилиб бердим. Лекин, барибир уни менга турмушга чиқишга кўндирилмадим... Орадан 5 йил ўтди. Ишларим юришиб раҳбарлик лавозимига кўтарилдим. У ҳам ҳеч кимга турмушга чиққани йўқ.

Шу йили тўртинчи фарзандим ҳам дунёга келди. Худога шукр, мен ҳам ўғил кўрдим! Шунда унинг "Қизин берган Худо ўғлини ҳам беради, яхши ният қилин", деган сўзлари яна қулоғим остида жаранглади. Ана шундай эсли, ақлли аёлнинг ёлғиз яшаётганига ачинар эдим. Унинг энг яхши инсонга турмушга чиқишини, фақат бахтли ҳаёт кечиришини чин дилимдан хоҳлардим. Лекин, кунларнинг бирида унинг ўғлини машина уриб кетди ва у вафот этди. Унинг аҳоли нима кечдидики? У ўғлини жуда яхши кўрар эди, уни ҳеч кимга ишонмас эди...

Орадан неча кун ўтса ҳам унинг ўша кунги ҳолати кўз ўнгимдан кетмас эди. Энди у ёлғизгина қизига суяниб қолди. Мен чин дилимдан ёрдам рғим келарди. Лекин, у ҳеч қачон менинг ёрдамимни қабул қилмади... Билишимча, у турмуш ўртоғидан ажрашганидан бўён уни сўраб жуда кўп одам совчи қўйган экан. Лекин у доимо "Яна турмушга чиқишга қўрқаман", дер ва ҳар хил баҳоналар билан совчиларни қайтарар экан. Шунинг учун энди астойдил унга мос кувё топишга аҳд қилдим. Орадан бир йил ўтгач, мен излаган одам топилиб, унга ҳам маъқул келди. Уша одамнинг хотини ўлган ва биттагина ўғли бор экан. Шундай қилиб уларнинг тўйларини ҳам ўтказдик. Худога шукр, энди унинг ҳам ўз уйи, оиласи, турмуш ўртоғи, ўғли ва қизи бор! Ана шундан бери бир йил вақт ўтди. Унинг тинч-тотув яшаётганини эшитиб чин дилимдан хурсанд бўламан. Бугун эса бошим осмонда. Мендан бахтли одам йўқ дунёда! Чунки, бугун у ўғил кўрибди! Бу қандай бахт!

Мен унинг бу дунёда борлигидан, соғу-саломатлигидан, тинч-тотув ҳаёт кечираётганидан мамнунман. Унинг доимо бахтли бўлишини истайман!

Мен юрагим дардларини, қалб изтиробларимни сизлар билан ўртоқлашиб, сиз азизлардан маслаҳат сўрамоқчиман. Менинг исми Нигора, ёшим 20 да. Мен ҳаётимдаги бир масалани ечишга ёшлик қиялман шекилли, чорасизликдан бошим қотиб қолди.

Мен ҳаётимда биринчи марта севиб қолдим. У мендан 7 ёш катта. У уйланган, бунинг устига иккита кизи ҳам бор. Фақат ҳо-

ЮРАК ДАРДИГА ЧОРА БОРМИ?

тинининг ҳиёлати уларнинг оиласини барбод қилган. Улар биз танишимиздан икки йил олдин ажрашишган экан. Ўзи жудаям яхши йигит, очикқўнғил, соддадил. У билан ўзимизнинг уйда танишганман. Ёз фаслининг август ойи, акамнинг тўйи арафасида. У акамнинг дўсти экан, лекин мен уни илгари ҳечам кўрмагандим. Тўйдан олдин уйда жудаям иш кўп эди, у ишларга қарашли учун келибди. Олдинига мен унга ҳайрон бўлиб қарардим, ҳаммиса хафа, уйчан, ўзини нукул четта тортарди. Кейинчалик билсам, унинг ҳаёти бундай экан. Хуллас, у билан у ёқ-бу ёқдан гаплашиб юрардик. Бир кун у менга дўст бўлишни таклиф қилди, мен йўқ дея олмадим, чунки унинг ҳаётда қанчалик қийналган одам эканлигини билардим. Мен унга озгина бўлса ҳам қувонч ато этгим келарди. Орадан кунлар ўтди. Энди у анча ўзгарган эди, қувонкроқ, шўхроқ бўлиб қолганди. У мени 1 - сентябр байрам куни хиёбонга сайр қилишга таклиф қилди, мен рози бўлдим. Шундай қилиб иккаламиз шахримиз марказида жойлашган хиёбонга бордик. Бу пайтга келиб, бизнинг муносабатларимиз ҳам анча самимийлашганди. Хуллас, олдинига у ёқ-бу ёқларни айландик, сўнг у менга ўз ҳаёти тўғрисида, турмушининг бузилиб кетганлиги ҳақида гапириб бера бошлади. Сўзининг охирида: "Турмушим бузилиб кетгандан сўнг ҳаётдан умуман совиб кетгандим, фақат сизнинг самимий муносабатингизга мени ҳаётга қайтарди, мен сизни севиб қолдим", деди. Хуллас, у мен рози бўлсам, ота-онам қаршилиқ қилишмаса, менга уйланмоқчи эканлигини айтди. У ҳам менга ёқарди, лекин мен илгари севиб кўрмаганлигим учун юрагимда пайдо бўлган бу илқ тўғрисида олдинга тушуна олмадим. Кейин мен уни бир кун кўрсам, бирор нарсасини йўқотган одамдай бўлиб юрадиган, у ҳақда жудаям кўп ўйлайдиган бўлиб қолдим. Бу эса севишнинг аломати эди. У билан тез-тез учрашадиган бўлиб қолдик. Севишимиз эса кундан-кунга мустаҳкамланиб борарди. Мен бу муносабатимизни онамга айтдим, мен онамни бизни тушунади деб ўйлагандим, лекин онам "у сенинг тенгинг эмас" деган гаплар билан бизни муносабатимизга қаттиқ қарши эканлигини айтди. Минг афсуски, дадам ҳам бизни тушуна олмади, у ҳам биз-

нинг муносабатимизга қарши эканлигини айтиб, менга у билан учрашишни қатъиян ман қилиб қўйди. Мен унга бўлган гапни айтдим. У мен ҳам бир уриниб кўрай деб, бир кун дадамнинг ишонасига борди. Унга бор гапни очик айтибди, мени севишини, агар рухсат этса уйланмоқчи эканлигини айтибди. Дадам эса уни турли хил ҳақоратли гаплар билан ишонасидан ҳайдаб чиқарибди. Шундоқ бўлса ҳам у уйга совчи юборди. Да-

илтимос, мени унунинг, мен сизни энди безовта қилмайман, ҳаётингизга аралашмайман. Ўз қийноқларим билан ёлғиз ўзим жайшайман" деди. Мен ҳам ҳаётда узи яшай олмаслигимни билиб турардим-у, лекин иложсизликдан йилгай-йилгай ҳайрашадик. Биз бир ойна учрашмай юрдик. Бу вақт ичиди уни ўйламаган дақиқам, йилламаган куним бўлмади. Туну-кун Оллоҳдан бизнинг муҳаббатимизни барбод қилмаслигини, бизни бир-бири-

миздан айирмаслигини сўраб илтижолар қилдим. Кун сайин уни қаттиқроқ соғинардим. Охири чидай олмадим, унга кўнги-

роқ қилдим. Трубкани унинг ўзи олди. Мен унга узи яшай олмаслигимни, уни жудаям соғинганлигини ва бирор жойда учрашмоқчи эканлигини айтдим. У рози бўлди, биз учрашдик. Мен унга қарардим-у, кўзларимга ишонмасдим, у қаттиқ ўзгарган эди. Жудаям озиб кетибди, бу айрилик даврида унинг қанчалик қийналганлиги шундоққина кўриниб турарди. Биз ҳаётда бир-биримизсиз яшай олмаслигимизни тушуниб турардик. Шундан кейин биз яна учрашиб туришга қарор қилдик. Мана, у билан танишганимизга бир ярим йил бўлаётган бўлса, шунинг бир йилдан буён учрашиб турганимизни дадам ҳам, онам ҳам билишмайди. Бу бир йил ичиди унинг ҳаётида яна бир ўзгариш бўлди. Унинг собиқ хотини эрга тегатган экан, қизларини уникига олиб келиб қўйибди. Мен мана шу қизларга оналик қилишга тайёрман. Мен унинг қизлари билан танишдим, анча иноқлашиб қолдик. Энди билмадим, дадам билан онам бизни ҳалиям учрашиб юрганлигимизни билиб қолишса нима бўлар экан. Лекин барибир эртами-кечми билишади, шунда биз қандай йўл тутамиз, қандай қилиб уларни рози қилармиз, шунга ҳайронман. Дадам ҳам жудаям бағри-тош одам экан, (мен уни илгари бунақа деб ўйлагандим), менинг қанчалик қийналаётганлигимни кўриб туриб ҳам ўз айтганларидан қайтмапти. Мен унга тиз чўкиб ялиниб-ёлвордим, мени муҳаббатимдан айирмаслигини ўттини сўрадим, лекин фойдаси бўлмади. У "ўзбекчилик урф-одатларимиз бунга йўл қўймайди, сени унга берсак юзимиш қаро бўлади, бизни одамлар гап-сўз қилишадими", -деди. Ахир нахотки дадам ўз фарзанди бахтидан қўра ўзгаларнинг гап-сўзини азияткор билса, ахир ўзбекчилик урф-одатларидан ташқари ҳеч ҳам инкор қилиб бўлмайди, муҳаббат деб ном олган қўч ҳам мавжуд-ку ҳаётда. Билмадим, қандай йўл тутсак ота-онамни бизнинг муҳаббатимизга рози қила оламиз. Нима қилсак улар бизни тушунади, қандай қилсак уларнинг оқ фотихалари билан турмуш қўра оламиз. Сизлардан ўттини сўрайман, одамлар, бирон-бир маслаҳат беринг, бирон йўл кўрсатинг, зора нахот топсак, бизнинг бир-бирига етишса олмай қийналаётган кўнглимиз таскин топса. Вақтингизни олган бўлсам уэр, қимматли маслаҳатларингизни қутиб қоламан.

НИГОРА

БИРОВ ОРҚАЛИ АЙТИЛГАН СЕВГИ

Мен О. исмли бир болани севиб қолдим. У боланинг қариндоши бизнинг маҳаллада яшарди. Олдинлари у бизнинг маҳалламизга камдан-кам келарди. Ҳозир эса бир кунда 2-3 марта келиб туради. Хар гал О. ни кўрганимда уни ҳурмат қилганимданми, салом бериб ўтардим. О. эса саломимга ҳеч қандай гап-сўзсиз энгил ала олади индамай ўтиб кетаверарди. О.нинг менга қарашли юрагимни ўртаб юборади. Бироқ, мен унга қарай олмаи, нигоҳимни ерга тикаман. Бу ҳол анча вақтгача давом этди. Кунларнинг бирида келиноийсидан унинг мени севиб қолганини эшитдим. О.нинг келиноийси мени уйларига қақриб олиб очикдан-очик менга шу гапни айтди. Бу гапни эшитиб ҳаяжонланиб кетдим, юзларимдан ўт чакангандек ёнарди. Унга бўлган меҳрим ошди.

Лекин, уйга келиб мени "Нима учун у менга эмас, балки келиноийсига севишини"ни айтганини ҳеч ҳазм қила олмадим. Мен уни жуда яхши кўраман, аммо орадан шунча вақт ўтибди ҳамки ундан бирор оғиз ширин сўз эшитганим йўқ. Нахотки, бир оғиз гапни айтиш шунча қийин бўлса? Дугоналарим у сизни севади, бўлмаса шунча сизга интизор бўлиб кунда маҳалламизга келаверадими, - дейишарди. Лекин, уларнинг ҳам гапига мен ишонмайман. Кунларнинг бирида улар ме-

нинг О.ни севиш-севмаслигини синаб кўришмоқчи бўлишибди. Улар менга "Биз О.ни кўрдик. У бир қиз билан гаплашиб турибди экан", дейишди. Мен бу гапдан кейин қандай аҳволга тушганимни билмайман, уйга бориб роса йилгидим. Кўзимга ҳеч нарсаси кўринмасди. Нима қилишни билмай шафқат турган қатор дориларга кўзим тушди. Бир ҳовч дорини олдим у кўзимни чирт юмиб ичиб юбордим. Менга ҳозир барибир эди, у менинг ҳаётим, у менинг севагим. Ҳаёлимда фақат шу нарсалар ҳукм суради. Дорилар менинг танамга азоб бера бошлади, мен ҳушимни йўқотдим, кўзимни очганимда мен касалхонада ётардим, тепамда эса ота-онам йилгаб ўтиришарди. Шу кун уч марта ҳушимга келиб-кетиб этдим. Аммо ота-онамга ҳеч нарсаси айтолмасдим, улар ҳам мени нима қийнаётганини билишмади... Менинг ҳаёлимда фақат ўша йигит турарди. Ўша воқеадан анча вақт ўтди. Дориларни эса ичганим менга ёмон таъсир қилди, юрагим тез-тез санчидаган бўлиб қолди.

Айтингчи, энди мен нима қилай? Унинг биров орқали айтган севагисига ишонайми ё йўқми? Нима қилишга ҳам ҳайронман...

Тенгдошларимнинг мактубини қутиб қоламан...

Тошкент шахри

УМИДА

УНИ КЕЧИРАЙМИ Ё УНУТАЙМИ?

Менинг ёшим 18 да. Ўтган йили 1 октябр кунини синфдошимнинг тўйи бўлди.

ЗАГ Си жудаям чиройли ва файзли бўлиб ўтди. Ҳамма ёшлар қатори мен билан бирга машинада ўтирган бола телефоним номерини сўради. Менга у бола бошида унда ёқмади. Телефонимни бермаган эдим, бориб синфдошимдан сўраб билиб олибди. Хуллас у бўлди, бу бўлди у менинг уйимга хар кун машинасида келадиган бўлди. Ш.қайсидир корхонада ҳайдошчи бўлиб ишлагани учун давлат машинаси, яъни "Дамас"ни хайдарди. Гаплашиб кўрсам, яхши йигитга ўхшади, кейин яшанба кунни айланиб келайлик деб таклиф қилди. Нимагадир кўнглим чопгани учунми рози бўлдим. Хуллас айланиб юрсак, у менга севиғи изҳор қилди. Мен унга оиламиз шароити тўғрисида келмади дедим. Чунки отам қазо қилганларидан кейин озгина қийналиб қолганмиз. Ўзим ишлайман, акам ва укам бозорда ишлашади, онам 2 гуруҳ ноғирони, катта олам ўқимагани учун ўйда ўтиради. Шунчақ деб тушунтирдим. У бўлса, мени оиланг қизиқтирмайди, деди. Мен сени севаман - вассалом, деди. Хурсанд бўлиб кетдим. Янада унга меҳрим ошиб кетди. Ҳаёлимда мендан бахтли қиз йўқдай туюлди. Шу-шу бўлиб у билан бир ой гаплашиб юриб, унга жуда урганиб қолдим. Хатто хар хил қафеларга олиб борар эди. Уйга олиб келиб қийанидан кейин телефон қилиб, яхши

ўтирибсанми, деб ҳол-аҳвол сўраб кўра эди.

Бир кун яшанбада эрталаб телефон қилиб, менга пул керак, тоғиб бераолсанми, деди. Севишлингиз учун ҳамма нарсасига тайёр тураркансиз. Мен ҳам онамни алдаб пулни олиб чиқиб бердим. Эртасига эрталаб ишонамга телефон қилди. Ўша кундан кейин уни кўрмадим. Орадан бир ҳафта ўтди. Онам пулни сўрадилар. Қаредан олишни билмай дугонамдан олиб олмади бердим. Тўрт кундан сўнг дугонам пулни сўради. Охири ўзим уйига телефон қилдим. Ниятим ҳолис экан шекилли трубкани ўзи олди. Хурсанд бўлиб кўзларимдан ёш чиқиб кетди. Кейин ялиниб пулни беринг десам, сенга пулни берсам сендан кутуламани, деб бақирди. Юрагим шув этиб кетди. Эртасига курсдошимдан маслаҳат сўрадим. У бўлса ўзинг айбдорсан, энди ўзинг тўлагин деди.

Шундай қилдим. Бошқа дугонамни кўриб қолувдим, исми Нилуфар. Ҳа, юрибсизларми, деб сўради. Мен эса бошимдан ўтган воқеани сўзлаб берсам: Вой, у мендан ҳам 2000 сўм сўради, -деди. Мен унга агар ақиниб бўлса умуман пул берма, дедим. Бошида ундан жуда нафратланган эдим. Энди бўлса уни жудаям севишимни англаб этдим. Сизлардан илтимос, менга маслаҳат беринглар. Ш.ни кечирайми ёки ундан воз кечайми?

Тошкент шахри

Н.

Ойла ва жамият

БОШ МУҲАРРИР: ДИЛБАР САИДОВА

Телефонлар:
Бош муҳаррир — 133-28-20
Котибият — 34-86-91

МАНЗИЛИМИЗ:
Тошкент - 700000
Амир Темур кўчаси,
1-тор кўча, 2-уй.

Мақолада келтирилган фактлар, воқеалар, маълумотлар учун муаллиф жавобгар ҳисобланади.
Муаллиф фикри тахририят нуктаи назаридан фарқ қилиши мумкин.
Қўлёзмалар таҳлил қилинмайди ва муаллифларга қайтарилмайди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси.
Манзил: Тошкент, Буюк Тўрон кўчаси, 41-уй.
Босишга топшириш вақти - 20.35
Босишга топширилди - 21.15

ХОМИЙ
«Матбуот таркатуви»
акциядорлик жамияти

ОБУНА ИНДЕКСИ - { якка обуначилар учун 176
ташкilotлар учун 177

Рўйхатга олиш № 33
Буюртма Г-0558
56 269 нусхада чоп этилди
Формати А-3, ҳажми 2 босма тоб.
Баҳоиси эркин нархда
Расмом — Н. ХОЛИМУРОВ.
Навбатчи — М. СОДИКОВ.